

l'2 rien

LES HUMAINS

n°2
mars 2024

ET

LES AUTRES ANIMAUX

magazine culturel plurilingue des étudiant·e·s
en langues pour spécialistes d'autres disciplines

La grande césure : *les êtres humains* vs. *les autres animaux*

l'r2 rien est un magazine plurilingue écrit par les étudiant.e.s de Rennes 2 dans les langues étrangères et régionales qu'elles-ils pratiquent.

l'r2 rien est né de l'idée qu'une langue, quel que soit le niveau de maîtrise, est un atout pour découvrir et partager les connaissances et la créativité des étudiant.e.s.

Il a donc pour vocation de présenter des articles de tous niveaux de compétences avec leurs particularités et imperfections.

Retrouvez le premier numéro et davantage d'articles et d'illustrations dans le magazine numérique

Sommaire

édito	3
art & design	4
sciences	8
jeu	12
société	15
littérature	30
fiction	31

2 3

« Le(s) rapport(s) des êtres humains aux autres animaux ». Le titre de ce numéro de l'R2 Rien à peine formulé, voilà déjà qu'éclate dans toute sa splendeur la grande césure qui sépare notre espèce de toute les autres. Pourtant, on ne saurait jeter la pierre à quiconque : même en la mettant au jour, on peine à de défaire de cette césure. C'est toujours nous versus eux, l'être humain versus tous les autres animaux, de l'orang-outan au ver de terre, de la vipère à la méduse. Pourquoi nous distinguons-nous ainsi toujours de tous les autres animaux ? Parce qu'ils nous servent de borne négative pour dire ce que nous sommes, et ce que nous ne sommes pas. Dans cette caractérisation de ce qui constitue l'être humain, c'est « l'animal » qui est défini en creux, pour instituer le partage. La science nous dit pourtant que nous sommes des métazoaires, des organismes animaux formés de plusieurs cellules. Est-il juste, donc, de voir les animaux autres qu'humains comme de simples versions diminuées de nous-mêmes ? Comme l'écrit la philosophe française Françoise Armengaud :

« Remarquons bien que la caractérisation de l'animalité constitue une entreprise strictement humano-humaine. Définir l'animal reste une « affaire d'hommes ». Mais la définition de l'homme n'a jamais su se passer de la référence à l'animal. [...] L'homme c'est l'animal avec quelque chose en plus (la justice, la raison, la parole etc.) de telle sorte que l'animal, lui, est virtuellement toujours représenté en manque.¹ »

Au-delà de cette césure, une autre chose qui caractérise les rapports entre les êtres humains et les autres animaux est le fait que, comme l'écrivait l'anthropologue Claude Lévi-Strauss, les animaux sont « bons à penser ». Nous les convoquons constamment dans notre culture et dans nos arts, dans notre littérature et nos légendes, dans notre langage et nos proverbes. Les animaux ont un potentiel métaphorique immense, no-

tamment lorsqu'ils sont emblématiques dans une culture donnée : le loup en Bretagne, le dromadaire dans la culture arabe, le daim au Japon, etc. Cela est bien illustré dans les pages de ce numéro.

Enfin, il faut encore mentionner une dernière dimension de ces rapports, c'est celle de la maltraitance, qui se trouve elle aussi illustrée dans ces pages. Elle prend des formes multiples : abandons d'animaux domestiques, marchandisation et chosification des corps animaux pour l'art ou la consommation alimentaire, exploitation des non-humains pour leur force de travail.

C'est donc une tâche complexe à laquelle s'emploient les étudiant.e.s d'UEL de l'Université Rennes 2 dans ces articles, lorsqu'elles et ils cherchent à définir et à illustrer les rapports des êtres humains et des autres animaux dans les différentes cultures qu'elles et ils étudient.

Émilie Dardenne²

1. Françoise Armengaud, « Au titre du sacrifice : l'exploitation économique, symbolique et idéologique des animaux » dans Boris Cyrulnik (dir.), *Si les lions pouvaient parler. Essais sur la condition animale*, Paris, Gallimard, 1998, p. 858.

2. Maîtresse de conférences en anglais et animal studies, Université Rennes 2, Membre Senior de l'Institut universitaire de France

Brushstrokes on Ethics

Is Art valued more than nonhuman animals?

Contemporary art is an endless dance between free expression and ethics and morals. Using animals in today's art world is a hotly debated topic that shakes our deepest beliefs. Some passionate people say that art, like a proud ship, should sail freely even if it means handling sensitive, even prickly, subjects like involving animals in artworks, no matter how.

Damien Hirst's artwork, *The Physical Impossibility of Death in the Mind of Someone Living*, remains one of the most controversial pieces in contemporary art due to its shocking use of a preserved shark in formaldehyde. This installation spread debates on the ethics of using deceased animals for art. Some felt it raised questions about life, death, and human vulnerability. However, many criticized the use of a shark which was supposedly killed for the artwork.

[audio translation](#)

Another example is Guillermo Vargas, an artist who displayed *Exposición No. 1* in a gallery in Costa Rica.

Bill Devaux

This work involved tying up a stray dog without food or water, leaving the animal exposed in an empty room. Although the artist claimed the dog was released afterward, which for the moment has not been confirmed, this installation triggered a wave of criticism, accusing Vargas of cruelty disguised as conceptual art.

Changing the focus, artists like Patricia Piccinini create hybrid creatures, blending nonhuman animals and human animals in realistic sculptures of imaginary beings. Her work challenges the limits of science and ethics in genetic manipulations and artificial life creations, without including real animals or real human beings.

At the heart of this ethical debate live fundamental questions: how do we balance artistic freedom with respect for living beings? Creative techniques being what they are today, if artists must represent ani-

mals in anyway, why don't they do it with designed fake animals?

Some artists defend unrestricted artistic freedom, believing art should be a platform for bold ideas, despite the ethical dilemmas it may cause, and those who want to raise awareness of the environment, use shock tactics that include real living animals.

The reality of animal abuse can be distressing and brutal. Utilizing shocking imagery in art can authentically portray the violence of reality, leaving a lasting impression (not to say trauma) on viewers. These representations serve as a wake-up call, breaking through societal desensitization and indifference towards animal suffering. The use of shock-art can be a great tool of awareness, its effectiveness depending on a delicate balance.

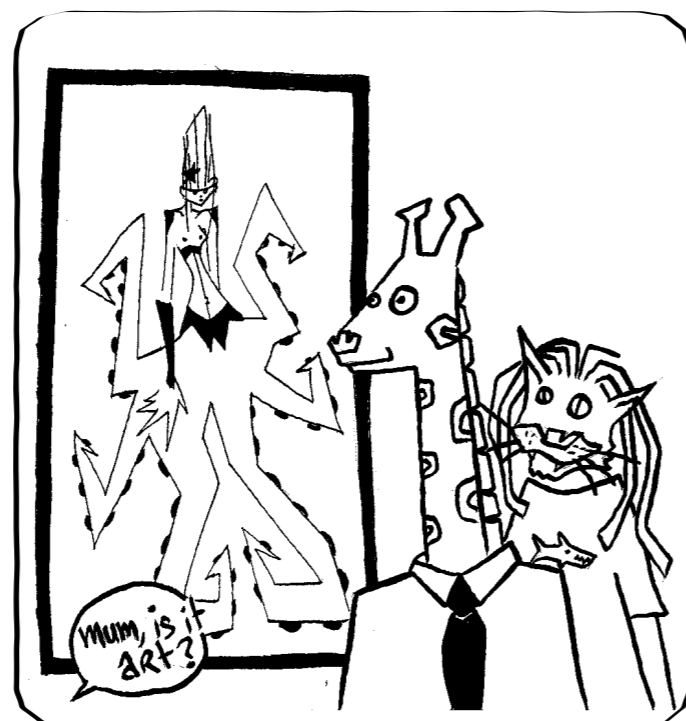
The question remains. Does this work? There is good and bad news.

The bad news is there will always be animal abuse in society and not just in art, because justice isn't the same everywhere, and some practices will always have a lack of transparency.

The good news is this works a bit eventually. When something is shocking for people, when a controversy begins, the debate starts and repeats itself over and over again until the abuse is highlighted and punished.

This debate demands a delicate balance between artistic expression and preserving all life forms. Some call for stricter regulations to govern the use of animals in art, while others are advocates of increased awareness among artists to guide them into more ethical artistic practices.

4 5

Bande dessinée par Nicolas Delannée

Man's Best Friend: *A true love story?*

Dog representation throughout art history

Dogs have always been by our side, faithful friends since the origins of what we now call the modern Human being, as we know that domestication of canids by humankind began in the Late Paleolithic era. Dogs have been represented in art throughout history, in many cultures and in many artistic mediums. There were hunting dogs in parietal and Middle Ages arts, pets in ancient greek mosaics, fantastic beasts like Cerberus in the Herculean Roman myth and the feared god Anubis in ancient Egyptian belief.

From Renaissance time onwards, artists began giving more secular symbolic meanings to dogs, biblical paintings being on the wane. One example is the painting *The Arnolfini Wedding* by Flemish artist Jan Van Eyck (1390-1441) which is considered to be the first bourgeois portrait with common figures. The dog painted at the bottom in the foreground does not look like a hunting dog - it could be interpreted as a Maltese - and it symbolizes marital fidelity. We are far from ferocious Cerberus.

And what about the contemporary era?

Nowadays, even though we fight against speciesism in modern society, Humans still include dogs in artworks, but for use and not true representation, as mere objects or a cleverless beasts; they sometimes treat them without the basic respect due to living beings. Usually, artists exploit this vision to shock their audience, most of the time in live performances or installations.

One such example is the performance *Dogs That Cannot Touch Each Other* by Xu Bing and Huang Yong Ping held in 2003, where four pairs of dogs faced each other,

running forward with all their speed, but could never reach each other. No documentation is found about any commentary about the welfare of the dogs, even though it's quite obvious that we witness an abusive display. The performance led to socio-cultural misunderstanding, and worry for the animal well-being, the performance-installation was taken down, an initiative from animal-welfare activists. Although the work was meant to highlight the lack of laws in favour of animal rights in China, the paradoxical use of animal torture was objectionable.

But the use of dogs in art is not always a situation of exploitation and mistreatment.

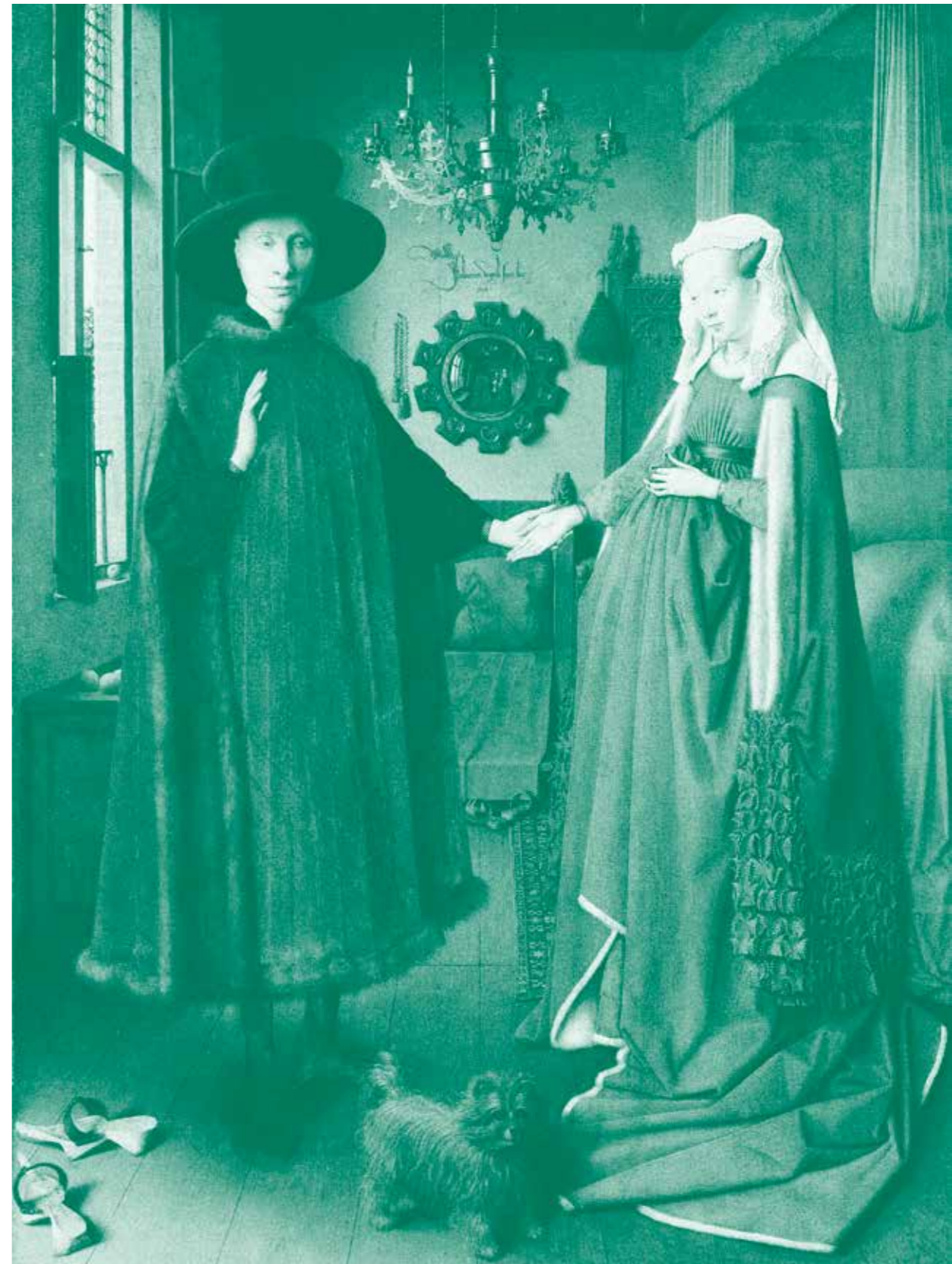
Pierre Huyghe is known for working with animals, and in that respect, his work with Human is noteworthy. Human is an Ibiza Hound rescued from a shelter. She is part of Pierre Huyghe's exhibition and she looks skinny indeed, but the artist strongly ensures that she is well-fed and regularly checked. She has a private room for respite, visitors are informed not to touch her, and there is always a handler that she trusts present in the room with her. The artist says that she helps contrast the stillness of the exhibition and she appears in *A Way in Untilled*, an 14' art video published in 2013.

Therefore, the use and representation of dogs in contemporary arts will always be questionable, but can it still follow ethical rules and respect our fellow canine friends?

Solène Lecerf

[audio](#)
[traduction](#)

6 7

Jan van Eyck,
The Arnolfini portrait (1434)
© National Gallery, London

Ar c'hezeg e ijin ar Vretoned, er mojennoù

9

An daolenn kinniget a zo ul livadur eoul bet livet gant EVARISTE-VITAL LUMINAIS war-dro 1884 ha diskouezet bremañ, e mirdi Kemper. Ar senenn livet a zo hini fin mojenn Kêr-Is, e-lec'h ma emañ ar roue Gradlon, diwar kuzul sant Gwenole, o laoskel e verc'h Dahud da gouezhañ er mor diwar kein Morvac'h, dre ma 'z eo re bonner pouez he fec'hedoù. E foñs an daolenn e welomp Kêr-Is beuzet gant ar mor.

Livet eo gant livioù teñval evit pouezañ war gourdrouz an Doue ; ar mor hag an oabl a zo livet e gris. Un daolenn gant ur pouez relijiel eo ivez, dre ma vez pinijet Dahud evit he fec'hedoù, gwisket eo e ruz evel un diaoul, padal emañ Sant Gwenole gant ur gelc'henn evel un ael ha gant dilhad du, Gradlon zo an daou liv warnañ.

En daolenn e welomp daou varc'h gant galloudoù burzhudus, ken kreñv int ken int gouest da c'haloupat war ar mor. Er c'hontadennoù, ar marc'h en devez alies roll gward burzhudus an haroz. E mojenn Kêr-Is, anvet eo Morvac'h ar marc'h a oa d'ar rouanez Malgven, profet he deus anezhañ diwezhatoc'h d'he gwaz, ar roue Gradlon ; ur marc'h gouest da dreuziñ ar mor eo, ya met en tu-hont eo gouest da skopañ flammennoù dre e fro-nelloù. Ar pezh zo dedennus eo ar fed e vez kavet en ur stumm all eus kontadenn ar roue marc'h: e plas ar gorriganer zo... Dahud ! Merc'h ar roue Gradlon. Kavet e vez delwennoù arouezius eus Morvarc'h e kêr Argol hag e Iliz-veur Sant Kaourantin e Kemper. Adkavet e vez memes en ur ganaouenn eus Dan ar Braz.

Doujet abaoe an Azginivelezh, ar marc'h en deus bet ur plas bras en tiegezhioù breizhat betek an 20vet kant-

ved, statud sevenadurel dibar ar marc'h a denn eus an nsted-se etre al loen hag an den, ar marc'h en doa e blas er familh. Implijet evit fiñval ha sikour al labouren-douar, ar marc'h a oa kenliammet gant holl prandadoù ar vuhez. Dre se, al liamm etre al loen-mañ ha troioù-lavar ha mojennoù Breizh a zo boaz.

Soñjet e vez e oa azeulet un doueez bennak war ar c'hezeg gant ar Gelted, marteze tennet eus an doueez c'halian Epona pe zoken tennet eus Athena en un doare lec'heloc'h war ar menez Hom.

Pa erruas ar Gristenien er vro e voe cheñchet azeule-rezh ar c'hezeg, o kas enni ar sent,

gwarezourien nevez al loen-mañ. Ar Gristenien a dreuz-furmas ivez ar c'hontadennoù hag ar

mojennoù, ar pezh a ra eo diaes gouzout petra a oa re-sis mojenn kêr-Is a-raok, dre ma zo bet adkavet nebeud a skridoù eus ar Gelted.

Bezañs ar marc'h e sevenadur ar Vretoned a zo er fin kaset dre ul liamm kreñv hag istorel gant al loen-se, ha dre ar gizioù relijiel ha pagan. Ar marc'h a zo kenliammet gant ar sorselerezh, ar c'hrennlavarioù hag ar mojennoù: Ar marc'h a zo dre vras ul loen sakr, par-ouzh-par gant mab-den, gwarezour glan gant dreist galloudoù. E 1974 e Rostellec oa bet savet ur vag anvet Morvarc'h gant Jean Grouhel, ar vag en deus treuzet an Atlantig e 2003 -2004. Ar pezh a ziskouez pegen penn-mennet ha pouezus eo istor Morvarc'h evit ar Vretoned memes hiziv an deiz.

Animal biotechnology: interview through the eyes of a Galway student

As first year students in media studies, including potential future journalists, we had the opportunity to ask a few questions to a student of Galway university.

Cian, 18 years old and in his first year of biotechnology, is particularly interested in the application in agriculture, as he is himself coming from the rural side of Ireland.

First things first, what is biotechnology? According to Cian, “biotechnology is all the methods and procedures that use biological agents to produce goods and services”.

In this article, we wanted to shed a light on animal biotechnology and that’s what we are going to talk about today.

As the aspiring scientist told us, “animal biotechnology consists in using animals in experiments in order to test new medications and have a better understanding of diseases”.

Hence, a question came to our mind: what about their practice in class? For now, they don’t use animals, but they will get access to labs in their third year. Cian has shared his wish to secure a place in an animal biotechnology laboratory, possibly in France, since he’s never worked in a company that tests on animals.

Therefore, we were concerned with the place of ethics in animal biotechnology, and learned that it actually plays a large role in animal testing. For instance, Cian clarifies : “the animals must be subjected to the lowest amount of pain, suffering and distress possible”.

This statement is “strictly enforced by both Irish and EU laws”: in Ireland, animals can only be used in tests when there are no alternatives available. In that case, to cause the least harm to the tested animals, as few of them as possible are used.

By the way, do you know which animals are the most tested? Well it is rodents and they represent in

fact 95% of all laboratory animals (e.g. mice, rats...).

Because of that, we were wondering if there was any possible replacement to the use of animals in this field. Our partner believes there are no alternatives in tests for disease treatments, as it is impossible to study how these diseases could affect humans without using mammals and other animals.

Thanks to Cian, we hope we answered some questions you might have had about animal biotechnology (and that we had as well)!

[audio
traduction](#)

Alizée Moëson,
Marie-Céleste Gandziri,
Maxence Thiery

10 11

[audio
traduction](#)

Enora Ferran
Malya Berthelot,
Armande Allain

Animals in science, what does a biotechnology student think about it?

*We know it:
Science and animals
have an ambivalent
relationship...*

The use of animals in science raises many questions. There are 2 sides to the story: animals can be used to improve scientific discoveries, or science can be used to improve animals’ life conditions.

The future of animals is in the hands of tomorrow’s scientists. Valerie, an 18-year-old Irish student in the field of biotechnology, is aware that animal testing “provokes some physical and emotional traumas”. She offers alternative ways in scientific research such as in vitro testing and computer modeling, which she thinks should be used rather than animal testing.

In addition to current debates about animal testing, science is also facing controversy over the recent improvement in cloning. In fact, South Korea clones dogs to help people overcome grief after the death of their pet mate. In another case, animal cloning can be used to protect endangered species. Even if it would be a way “to keep biodiversity on earth”, there would be ethical issues.

Another improvement in science is the creation of cultured meat, which involves taking animal cells and turning them into meat. Valerie thinks that “cultured meat is a good invention as it’s more sustainable and contains less antibiotics”.

Finally, she showed that biotechnology offers a lot of opportunities to upgrade animal’s health. For instance, biotechnology can develop “specific animal food”, and “lead to faster diagnostics when detecting animal diseases”.

In this way, we cannot predict how the relationship between animals and science will evolve, but we know there will be changes. We know that today’s students are aware of the drift of science which uses animals as tools, and that they are full of alternative ideas to conduct their future research.

Animal testing : what does a biotechnology student think?

As students in media studies, we had the opportunity to interview a biotechnology student of a Galway university. Eoin is a student of biotechnology in the university of Galway, in Ireland. We asked him some questions about animal testing and his experiences with animals.

Eoin grew up on a farm so he was in contact with animals really early in his life. That's why he likes animals and especially cows because it reminds him of his childhood.

First of all, he doesn't dissect animals in his studies. It can be weird because in France, everyone already dissected animals in biology in collège or lycée. But he said that he dissected a frog only 1 time in school a long time ago.

About animal testing, he doesn't approve it for cosmetics testing. He said that "cosmetics aren't really important and it don't need to test products on animals". In the European Union, animal testing for cosmetics isn't allowed but some products are tested on animals in other countries like China and then they are sold in France. Lots of companies do their test in other countries and then can sell it in France or in the EU.

However, Eoin said that if there is animal testing for sciences it can be allowed. He thinks that if the product that is tested can save lives, it is important to test it. In France and also in Ireland, animal testing for science is allowed. Later, Eoin would like to work in labs to create vaccines, that's why he wants to save lives.

But biotechnology isn't just about testing products on animals. Some scientists try to resurrect extinct animals thanks to DNA and some complicated science stuff.

Eoin said that "these researches aren't really important or even useful, but it would be interesting". Also, he is against transhumanism because "life would be boring".

Today, biotechnology is really important and it is everywhere, whether it be in science labs, industry of cosmetics, even when it's about some billionaires who want to create a chip to improve human capabilities. Biotechnology is probably the future of the humanity and that's why it is important to know who are the future scientists and what they think about it.

[audio](#)
[traduction](#)

Tristan Botteau,
Lenaig Veillard,
Ines de Dessuslemoutier

12 13

Animal testing in biotechnology, What's up ?

As a first-year Irish biotechnology student, Nicole may be required to carry out experiments on animals if she chooses this career path. We interviewed her about her knowledge of biotechnology and animal testing.

When asked what she knows about animal testing, Nicole knows what it's all about. "Animal testing is using animals as mock models for scientific experiments, when you can't do it on a human or anything like a plant. It can be immoral and cruel because the animals can undergo extreme mental pain and suffering. But it can also be done morally, under certain regulation and surveillance," she said.

As in France, European regulations about animal testing are applied in Ireland. Nicole knows there are rules people have to abide by when they are testing on animals. "There is a maximum amount of pain that animals are allowed to undergo, so that not too much distress is caused to them." "There is a maximum amount of animals that can be used, so the least amount of animals get tested in the experience", she adds.

There is always a conflict about the uses of animals in experiments. Nicole is in favour of it when it's done correctly, under certain regulations, and when no pain is experienced by the animals. In unnecessary situations, she disagrees. As a 1st year student, she hasn't experimented on animals.

We asked her if she thinks that studying animals enables biotechnology to develop. "Yes, because certain studies can't be carried out on humans, and the development of new technologies is good, such as genetic engineering."

She also said that biotechnology is very important for the technological development of society. Without it, we will be very limited in what we can do and how to test certain drugs, for example.

[audio](#)
[traduction](#)

Anaëlle Blanchard,
Elliott Lesueur

Ar bleizi e Breizh en-dro !

Abaoc'houzhpenn kant vloaz ne oa ket bet gwelet bleiz ebet ken e Breizh met nevez zo eo addeut er vro, peadra da lakaat tud zo da bennfolliñ.

Gi Yonkour zo medisin-loened e Kallag e kreiz Breizh. Tremena a ra e zevezhioù tro-dro d'an natur hag al loened doñv ha gouez, dreist-holl ar chas-dour.

Koulskoude pa oa bihan ne ziwalle ket ouzhpenn al loened gouez, memes ez ae da neizhata, laerezh vioù evit ober troioù-gouzoug pe debriñ anezho, mont a rae da besketa dluzhed, mont a rae da chaseal lern, broc'hed peogwir e oa o vaesa ar saout e ti e dad-kozh e Plourac'h.

14 15

Ha tamm-ha-tamm en deus komprenet ne oa ket ken fall se al loened gouez ha memes e servijent d'un dra bennak evit an endro hag evit al labourerien-douar en ur debriñ loened bihanoc'h a c'hell ober reuz er parkoù.

Gouzout a ra kalzig a draoù ivez war ar bleizi : evitañ e vevont kentoc'h e lanneier ha n'eo ket er c'hoadeier evel e vez kredet pe lakaet da grediñ dre ar mojennoù evel ar c'habel-lig-ruz, neuze emaint etre Kraon ha lanneier ar Menez Are met bale a reont kalz peogwir int kap d'ober hanterkant kilometr en un nozvezh. Ur bleiz gour a ra war-dro 35 kilogramm.

Debriñ a reont moc'h-gwez, yourc'hed, logod-douar, ur wech an amzer un dañvad ha loened marv a c'hellont debriñ evel just ha gwell a se. Met ar chas a lazh kalz muioc'h a zeñved evit ne ra ar bleizi, ar remañ a dag anezho dre o gouzoug evit mougañ anezho met evit bezañ sur eo ur bleiz e vefe ezhomm d'ober un test PCR pe ADN.

Ouzhpenn, ne zebront ket tud, ar c'hontrol, aon o deus rakomp. Entu-hont n'int ket dañjerus nemet ma o deus an droug-chas pe ma int kounnaret...

Sañset emaint o tont eus Italia pe eus al ledenez Iberik pe eus Germania c'hoazh, met n'eo ket aes gouzout resis.

Er mare-mañ ez eus tud o lâret o deus gwelet bleizi er vro, ar pezh zo

gwir peogwir zo bet kemeret fotoioù diouto pe c'hoazh int bet filmet kostez Boulvriag, Poullauenn, Berrien, Pleven, Plougouven, met ne ouier ket pet a zo, marteze e vefent etre 10 ha 15 e Breizh.

Kap int d'ober re vihan, dre vras etre tri ha pemp bep bloaz met betek-henn n'eus ket bet, n'ouzomp ket ma zo parezed met diwezhatoc'h e vo sur !

Eñ a soñj eo un dra vat e vefe bleizi en-dro er vro evit ingaliñ al loened gouez deuet da vezañ evit lod evel moc'h-gwez pe yourc'hed kalz re stank, evel-se e vo ingalet gwelloc'h ar bevliesseurtes rak ar bleizi zo e penn ar chadenn voued ha forzh penaos n'int ket un dañjer evit an dud. Ret e vo d'ar saverien loened en em adaptiñ, bez zo re o deus kemeret un azen evit difenn ar bagad deñved pe ur c'hi patou.

它们是什么动物？

audio
traduction

jeu

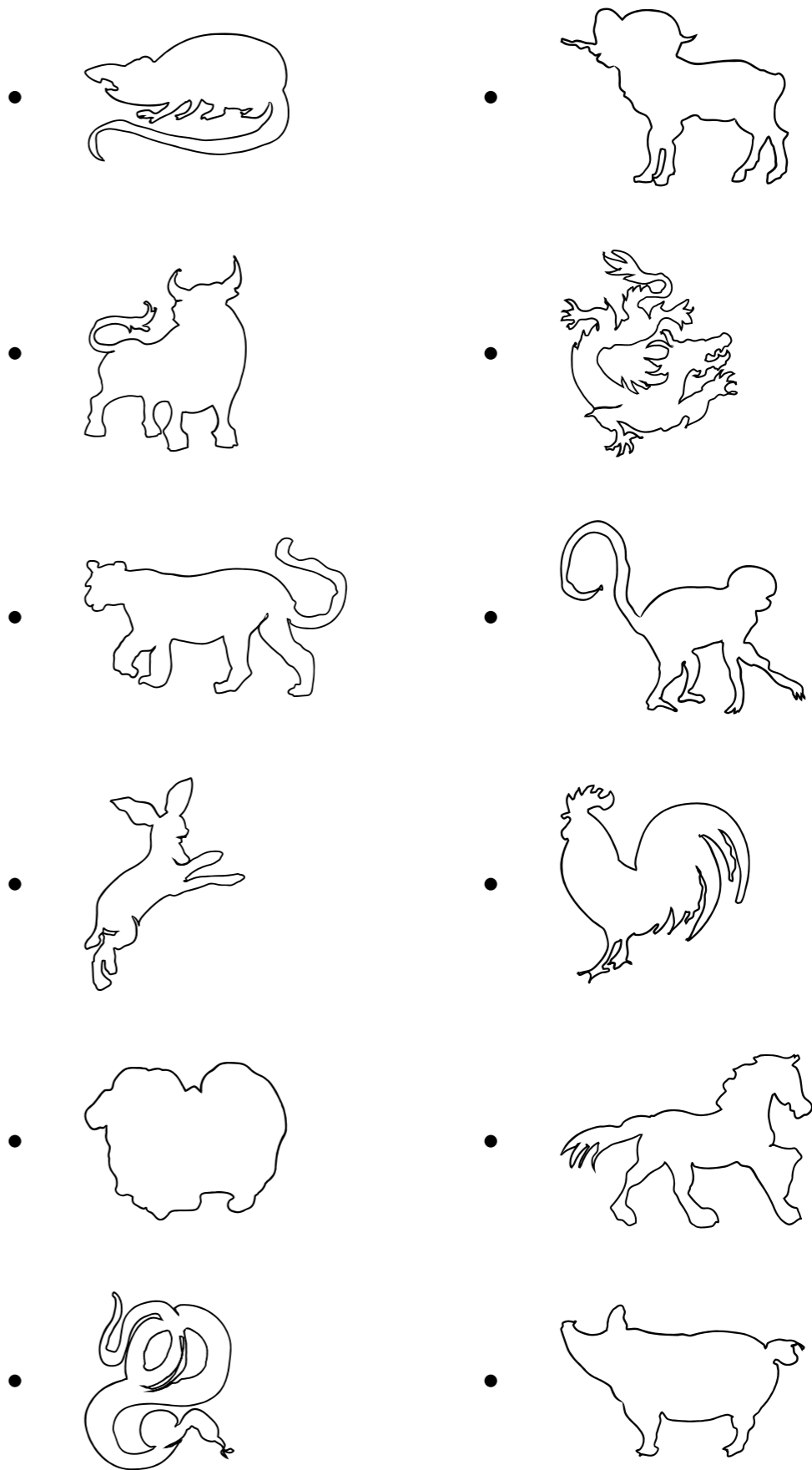
1. 它不大也不小。它有一个大鼻子，两个大耳朵和一个小尾巴。它的皮可能是黑色的，或者是粉色的，或者是粉红色的。它小的时候很可爱。因为它的腿很短，所以我们觉得它跑得很慢，但是它跑得很快。它什么都吃。它会叫。可是它不会看颜色。
2. 它是大动物，不是小动物。它有两个长角，它的角一般是白色的。它有一条长尾巴。它的毛不长，一般是深棕色的、浅棕色的、也可能是黑色的或者是黑白色的。它有四个蹄子。它跑得很快。它喜欢吃草。农民养它是为了生产肉、奶或者让它在田里工作。我们用它的皮做皮鞋、皮包、皮带、皮衣、等等。它有的时候脾气不太好，有一点儿凶。
3. 它是小动物，不是大动物。它的毛一般是棕色的，也可能是黑色的，有时候毛可能是白色的。如果它的毛是白色的话，它的眼睛是红色的。它的牙很尖，尾巴长长的，耳朵宽宽的。法国人用这只动物的名字骂人，说的是这个人不喜欢花钱，小气。对有的人来说，它是很脏的动物。还有人说，它是一只喜欢吃奶酪的动物，很可爱。
4. 它是一只动物。它有棕色、黑色或者白色的皮毛。它有一个小尾巴和两只很长的耳朵。它的眼睛可能是红色的。它吃草也吃蔬菜。它跑得很快。
5. 它是小动物，不是大动物。它的羽毛可能是绿色的、红色的、蓝色的... 在它的尾巴上有又长又漂亮的羽毛。它的叫声很尖，它的叫声可以把人叫醒。它吃草籽，菜籽，虫子或者谷物。它有两个爪子。它能是黑色的，有时候毛可能是白色的。如果它的毛是白色的话，它的眼睛是红色的。它的牙很尖，尾巴长长的，耳朵宽宽的。法国人用这只动物的名字骂人，说的是这个人不喜欢花钱，小气。对有的人来说，它是很脏的动物。还有人说，它是一只喜欢吃奶酪的动物，很可爱。
6. 它是大动物。它的毛很短。它的毛可能是白色的，黑色的或者是棕色的。它有很小的耳朵，有四个蹄子。它的尾巴很长。它也有很长的腿和很长的鬃毛。它吃草。它跑得很快。人类可以骑在它的背上，可以用这个动物比赛。它是人类的朋友。
7. 它的毛有的是白色的，有的是棕色的或者黑色的。它的角和它的尾巴不长。它的耳朵不短。它喜欢吃草。它住在山里。它的脾气有时候很好，有时候不好。它能爬树也能爬山，它跑得很快。我们不能骑在它的背上。我们可以吃它的肉。我们也可以用它皮生产皮带、皮衣、皮包或者皮鞋。它的毛也可以用来做毛衣。
8. 它是又长又大的动物，不是小动物。它的爪子像鹰的爪子。它的角像鹿角。它的身体很像蛇的身体，它身上有很多鱼鳞。它能在天上或者云里飞。它能让天下雨。有的人说它很可怕。它是中国皇帝的象征。
9. 它可以是大动物也可以是小动物。它会爬树，它爬树爬得很快。它一般吃水果、叶子、虫子。它最喜欢的水果是香蕉。
10. 它的身体很像猫的身体，可是比猫大。它一般有黄色的大眼睛。鼻子很短也很圆。它也有锋利的牙齿。在它的嘴上有胡子。它有两只耳朵和一个长尾巴。一般皮毛是橙色的，可是还有的皮毛是白色的。它的皮毛上有黑色条纹。它有四条腿，它的腿上有四个爪子。
11. 它可能很小或者很大。它

有一个尾巴，四个爪子。一般它的毛可能有多种颜色，它可能是棕色的、黑色的、白色的、等等。它的毛可能是浅色或者深色的。它有两个耳朵和一个嘴巴，它的耳朵和嘴巴可能大也可能小。它一般吃肉。它跑得很快。它会汪汪叫。

12. 这个动物可能很小也可能很大。有很多种。它没有爪子。它的身体很长。在它的身体上，有鳞片。它的鳞一般是绿色的和黑色的，或者是棕色的、黄色的，等等。它不会跑，可是会爬树。它不叫，可是它会发出嘶嘶的声音。它一般吃很小的动物。它常常吃老鼠。它住在山上、沙漠里或者湖里。我们都说属这个动物的人很内敛、沉着、多疑、没有安全感，但是也很可靠。

16 17

jeu

这些动物是中国十二生肖里的动物，猜猜它们是哪一个？

الحيوانات الأليفة في العالم العربي

الكلب

الكلب هو حيوان منزلي ينتمي إلى عائلة كانيديا، بالقرب من الذئب والثعلب. الكلاب لا تتجول في المدن العربية، تعتبر تقليدياً غير نظيفة في المجتمع الإسلامي، حيث يحظره عموماً الملكية والاتصال بالكلاب، على الرغم من وجود أفراد لا يزالون يملكونها. تلعب الكلاب دوراً متنوعاً في المجتمع المغربي، بدءاً من الحيوانات الأليفة إلى حراس المنازل وإلى الكلاب الضالة. يمكن أن تختلف طريقة معاملتهم وإدراكها اختلافاً كبيراً اعتماداً على المنطقة والمعايير الثقافية المحلية.

القط

القطّة محبوبة في العالم العربي منذ العصور القديمة. والأسباب عدة: القطّة تصطاد وينظر حيوان نظيف في القران. القطّة تعتبر حيوان أليف بامتياز في قطر، الناس الأغنياء يشترون قطط عديدة بصورة غير قانونية لأن القطط رمز الوجاهة: كلما كانت ضخمة وخطيرة، كلما كانت الهيبة أكبر.

Hassan Issa Abakar,
Abdoulaye Kante,
Said Ali Bedja,
Selene Girinelli,
Bérénice Lereah,
Eva Moussafir,
Semagül Ogul

[traduction](#)

الحرفية العربية والحيوانات

18

في الحرفية العربية نجد الكثير من المواد الحيوانية. فتستخدم الأبقار والماعز والأغنام، في النسوجات والديكور. في منطقة القبائل الجزائرية مثلاً يستخدم الصوف في نسج الأحزمة والسجاد أو رداء البرنس. ويستخدم الجلد في الملابس والألات الموسيقية وأدوات الحياة اليومية. في المغرب يستخدم الحرفيين الجلد لصناعة أدوات التآنيث والزخرفة مثل السجاد أو الوسائد الجلدية وألواح الجدران الجلدية.

أنماط الحيوان

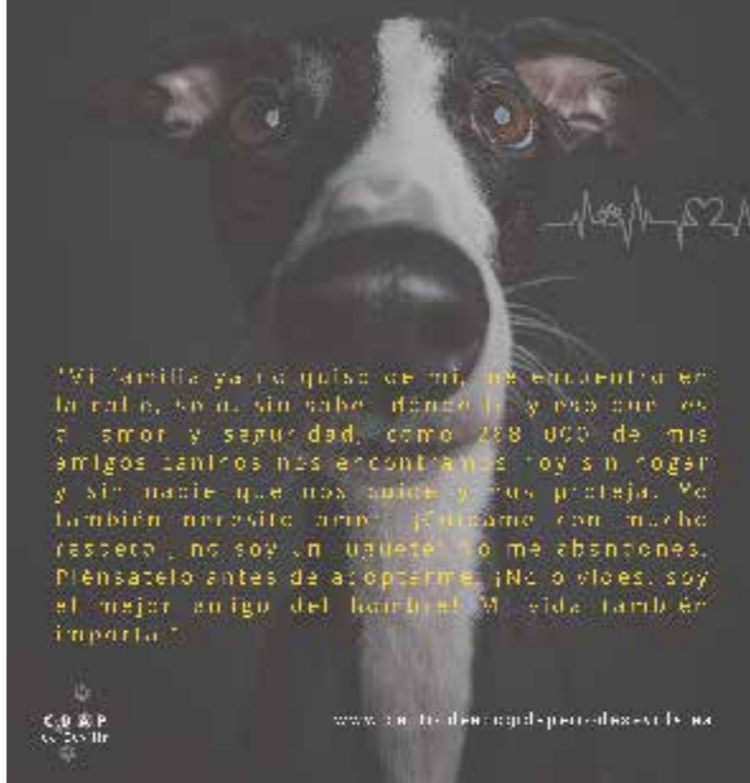
في مصر توجد زخارف حيوانية مثل القط والأسد وغيرها من الحيوانات التي تمثل البلاد. وفي المغرب نجد زخارف حيوانية مثل الجمل والثعالب وفي الجزائر نجد الجمل والفنك وهما يمثلان البلد. وتستخدم أيضاً لرسم الرسومات.

ونجد الحيوانات أيضاً في الرسوم المطبوعة: مثلاً في مصر نجد الكثير من المطبوعات الحيوانية على الزهريات والحلي وغيرها. وفي المغرب والجزائر نجد فقط طبعات الزهور ولا نجد طبعات الحيوانات.

Noah Dahmani,
Hinda El Mahfoud,
Fatimata Mbaye,
Dalila Soumaila

[traduction](#)

ADOPTAR ES COMPROMETERSE, PIÉNSATELO

Affiche par Louise Le Cointe,
Enora Rodrigues,
Muhamad Souvaré Aidara

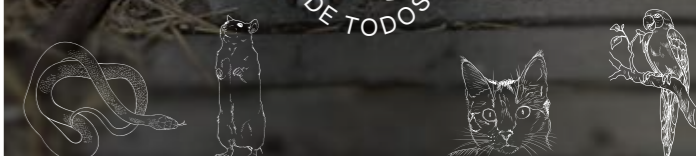
[audio](#)
[traduction](#)

¡NO AL ABANDONO!

HAY REGALOS DE NAVIDAD QUE ACABAN, CADA VERANO, AL LADO DE LA CARRETERA. ESTE AÑO, SEAN LA FAMILIA CON QUIEN PASARÁ TODAS SUS NAVIDADES.

Dejemos de abandonar nuestras mascotas y demosles el amor que merecen ...

EL REFUGIO
DE TODOS

الجمال في العالم العربي

الجمال له مكانة مميزة في تاريخ العرب وتراثهم، وهي مكانة تعود إلى آلاف السنين حيث اعتبر الجمال كرفيق البدوي في حياته. له دور هام في حياة الناس في المناطق الصحراوية والجبلية. يعتبر الجمال جزءاً مهماً من الحياة الاقتصادية والاجتماعية والثقافية في العالم العربي.

الجانب الاقتصادي

يستخدم الجمال كوسيلة للتقل في الصحراء والمناطق النائية. يمكنه تحمل الأحمال والأشخاص عبر الأماكن الصعبة. ويعتبر الجمال مصدر للثروة والقيمة الاقتصادية، يمكن تبادله بالبضائع الأخرى. ويستخدم أيضاً كعملة نقدية عند الصفقات التجارية.

الجمال والإنسان

لطالما كان الجمال حيواناً أليفاً مهماً في أجزاء كثيرة من العالم العربي وآسيا. وهو ساند في السهوب والمناطق العربية. يمكن استخدام الجمال كحيوان الحمل، كما أنه يوفر الحليب واللحوم والصوف. فكانت تربية الجمال مخصصة لإنتاج الحليب واللحوم منذ العصور القديمة. مع ذلك فإن بعد الثقافات ترفض القيام بذلك. يعتبر الجمال جزءاً مهماً من ثقافة البلدان العربية، حيث يستقدم في السباقات وهي من إحدى الأنشطة الرياضية التي تحظى بشعبية كبيرة في العالم العربي.

Oumar Tahir Abakar, [traduction](#)
Ahmat Angotai Alhadj,
Mahamat Salim Ali,
Josselin Knorst,
Naouir Soulaïmane Moucef

Rifka Abdou,
Nino Beauverger,
Louis De Battista,
Ndeye Magatte Sy

[traduction](#)

الحيوانات والطعام في العالم العربي

السماك

يأكل الناس السمك في البلدان البحرية (المحيط الأطلسي والبحر الأبيض المتوسط والبر الأحمر). يطبخون السمك مع أرز أو سميد، مثل الأطباق التالية: الكسكسي بالسمك أو بالأخطبوط (في تونس) والطاجين بالسمك (في المغرب)

الخروف

21 الأغنام والضأن من اللحوم ذات القيمة العالية في البلدان العربية. نجدها في الطاجين والكباب والمشوي والشربة. يأكل الناس الكتف والشرايح والياقة والساق والصدر والضلوع. إن الضأن هو خروف عمره أقل من عام، وله لحم أكثر طراوة من كبار السن. تعيش الأغنام عامين على الأقل، وهي أكثر بدانة ولها طعم أقوى من لحم الضأن، لذلك يمكن تخفيفها بتتبيلة تزيد عن أربع وعشرين ساعة وطهيها لفترة طويلة على نار خفيفة.

البقر

يختلف استهلاك لحوم البقر في العالم العربي حسب البلد والمحاصيل ولكن هناك بعض أوجه التشابه في طريقة إعدادها: الكباب: كباب اللحم البقري شائع في المطبخ العربي. غالباً ما يتبل اللحم ويشوي على أسياخ.
البيخات: غالباً ما تؤكل بيخات اللحم البقري مثل الكفتة.
الترتان: في بعض المناطق العربية، يؤكل تارتار اللحم البقري مثل الكبة النية في الشرق الأوسط.
من المهم ملاحظة أن مستحضرات الطهي تختلف من بلد إلى آخر ولكن لحم البقر عنصر شائع في المطبخ العربي.

الدجاج

في العالم العربي، تختلف تكلفة الدجاج حسب البلد والمحاصيل، ولكن هناك أيضاً بعض الروابط في كيفية تحضيرها واستهلاكها. إن بيخة الدجاج في المطبخ العربي غالباً ما يتم طهيها مع التوابل ثم طبخها مع البطاطس أو الخضروات الجزر أو البازلاء أو الأرز. ويمكن اصطحاب الدجاج مع الخبز أو مع الخضار أو الأرز. ونجد كسكس الدجاج في بعض المناطق العربية، نقوم بإعداد كسكس الدجاج المصحوب بالخضروات أو يمكننا أيضاً إضافة لحوم إضافية أخرى، وهذه الأكلة موضع تقدير في دول شمال إفريقيا. من الجدير بالذكر أن العديد من المستحضرات تختلف من بلد إلى آخر ولكن الدجاج أكلة شهيرة في بلدان المغرب العربي، وعادة ما يتم تحضيره مع الأطعمة الشهية والتوابل والخضروات المحلية.

Les animaux mystérieux dans l'imaginaire collectif : nos cryptides

Le Qilin, ou la licorne jaune

C'est un animal hybride avec une tête de dragon, des pattes semblables à celles d'un cheval ou d'un cerf. Sa queue ressemble à celle d'une vache et il possède des écailles de poisson.

Il peut cracher du feu en émettant un son comme celui du tonnerre et vivre plus de 2000 ans comme beaucoup de créatures mystérieuses.

Il est gentil et doux même s'il a le pouvoir de détruire les maisons et d'attaquer des gens et des animaux. En effet, même s'il peut cracher du feu, il ne fait jamais de mal aux gens.

C'est la mère de Confucius qui aurait rencontré le Qilin, apparu lors de la mort de Confucius. Les gens pensent donc que l'apparition du Qilin symbolise la naissance d'un fils. C'est l'une des quatre âmes de la mythologie chinoise.

Xiaoshan Deng,
Haoyu Li, Wei Liang,
Chine
Yu-Chen Huang,
Taïwann

[audio](#)
[traduction](#)
[en chinois](#)

22 23

Naissance d'un nouveau cryptide, le Kihochufoot

Saurez-vous retrouver à quels
cryptides appartiennent
la tête, les bras, le corps et
les pattes de cette nouvelle créature,
réalisée à 4 mains, selon la
technique du cadavre exquis ?

Le Bigfoot

Le Bigfoot, également appelé Grand Pied ou Sasquatch, est un hominidé mystérieux qui vivrait dans des montagnes de l'Amérique du Nord, notamment au nord des États-Unis et également au Canada. On a commencé à parler de lui en 1958, où de grandes empreintes ont été trouvées dans des montagnes. Depuis lors, le Bigfoot attire l'attention des gens et est représenté dans différents médias comme les films et les jeux vidéo.

Quels sont les traits physiques du Bigfoot ?

Bien qu'il y ait peu de témoignages à propos de cette créature, on en a quelques idées. Tout d'abord, on pense qu'il mesure environ 2 mètres 50 et qu'il pèse 200 kilos. Ses pieds sont plus grands que ceux des humains, mesurant à peu près 55 cm. Par rapport à son apparence, il est couvert de fourrure marron. Le Bigfoot serait un cousin du Yéti, du fait qu'ils se partagent quelques caractères physiques similaires : on pense que le Yéti mesure entre 1 mètre 50 et 3 mètres 75.

Un hominidé qui habite au fin fond de la montagne ? En Turquie, il y a un personnage de film qui pourrait avoir un mode de vie comparable à celui du Bigfoot : il s'appelle Hanzo. Contrairement au Bigfoot, Hanzo est un personnage fictif et n'existe que dans des films. Il a été retrouvé à la montagne à l'état sauvage, et il ne parle pas comme les gens. Son corps est couvert de poils, et il aime bien manger des poires. Quoiqu'il n'apparaisse que dans les films, il s'est encore bien fait connaître du public en Turquie, ce qui pourrait le rendre comparable au Bigfoot de l'Amérique du Nord.

Et ailleurs ? En Iran, il n'y a pas de créature bizarre ou spéciale mais il y a des rumeurs à propos d'elfes errant dans les maisons abandonnées, dans les forêts ou les déserts et qui sont plus actifs pendant la nuit...

Emre Ozturk, Turquie,
Hades Panlilio, États-Unis,
Armin Taheri, Iran,
Takayuki Toyama, Japon

Edsel Bodden, Honduras
Wei Liang, Chine
Hades Panlilio, États-Unis
Minh Anh Pham, Vietnam

[audio](#)
[traduction](#)
[en anglais](#)
[et en turc](#)

Le Chupacabras ou le suceur de chèvres

Il est noir ou gris comme un chien.
Ses yeux sont rouges et longs,
comme un serpent.
Ses crocs sont tranchants.
Sa peau est écailleuse comme celle
d'un crocodile.

C'est une créature de taille
moyenne, semblable au loup.
Sa langue est grosse.

Il a une longue queue similaire
à celle d'un lion.

Enfin, il est mince comme
une hyène.

Nos grands-parents ont toujours
parlé d'une créature mythique
qui existait depuis de nombreuses
années, mais le nom
« chupacabras » est apparu
en 1995, à Porto Rico, après
la mystérieuse disparition
de nombreuses chèvres dans
la région...

Edsel Bodden, Honduras,
Hannia Coredero, Nicaragua,
Xavier Ibarra, Équateur,
Ana Maria Ubaque, Colombie

[audio](#) [traduction
en espagnol](#)

Rùa Thần L'histoire du dieu tortue

On va vous raconter une légende liée à l'histoire ancienne au Vietnam. Il s'agit du dieu Tortue, ou « Rùa Thần », qui est une créature symbolisant la longévité, la vitalité et l'endurance dans les croyances vietnamiennes. En particulier, la tortue a une partie dorsière voûtée symbolisant le ciel, et sa carapace ventrale symbolise la terre.

Cette histoire s'est déroulée au XVe siècle, durant la période de Lê Lợi, un roi de la dynastie Lê, contre les envahisseurs Minh. À cette époque, le roi faisait face à des difficultés pour contrer l'invasion des Minh au Vietnam. L'ennemi étant très imposant et agressif, il était difficile de rechercher une stratégie adaptée. En trouvant l'épée miraculeuse “Thuận Thiên”, signifiant harmonie avec la volonté du ciel, l'armée du roi a gagné la victoire, assurant ainsi l'indépendance de la nation.

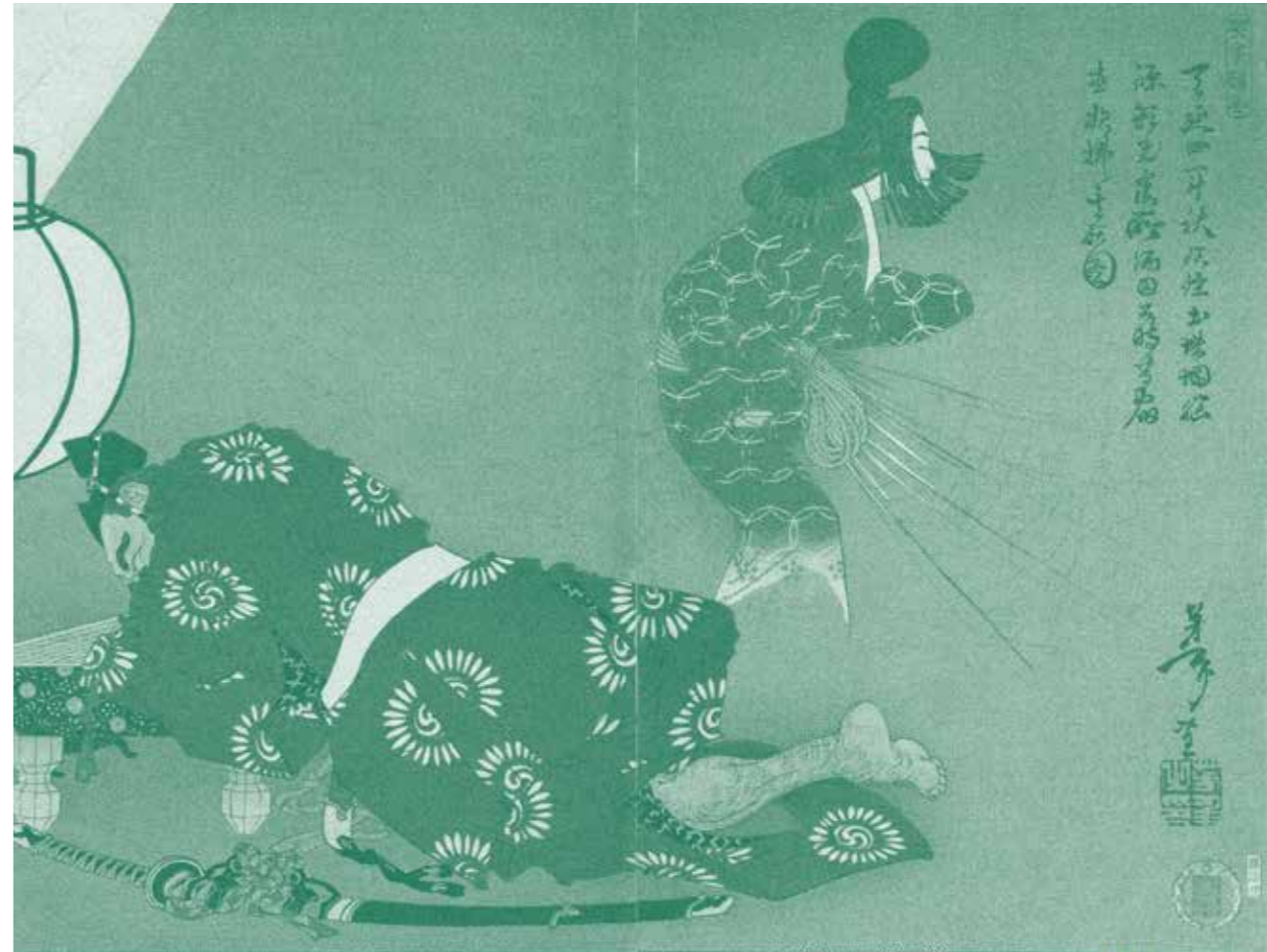
Peu de temps après la bataille, alors que le roi Lê Lợi était en bateau sur le lac Tả Vọng, le Rùa Thần a soudain émergé à la surface de l'eau, demandant au roi de rendre l'épée sacrée. Pour exprimer sa gratitude, après l'avoir rendue, le roi a construit un temple au milieu du lac. Le lac a alors été renommé Hồ Gươm ou Hồ Hoàn Kiếm, signifiant le retour de l'épée sacrée. Aujourd'hui situé à Hanoi, au nord du Vietnam, le lac est une attraction touristique populaire.

Enfin, on dit que les descendants de cette tortue existent encore dans le lac...

[audio](#) [traduction
en vietnamien](#)

Thi Thanh Van Nguyen,
Trang Nguyen Vu Quynh,
Minh Anh Pham,
Nguyen Hoang Dung Vo,
Vietnam

Taille : très grande, longueur : 2,1 mètres, largeur : 1,8 mètre,
poids : 250 kilos.
Tête : petite et large
Bouche : courte et ronde
Trompe ou nez : très court
Dossière : jaune verdâtre avec des taches jaunes
Plastron : blanc pâle
Carapace de la tortue : dure

Tsukioka Yoshitoshi,
Tsuchigumo (Earth
Spider), 1886

Color woodblock
print

© The Trustees of the
British Museum

24

妖怪ジョロウグモ

皆さん、いらっしゃいませ。妖怪の世界へようこそ…

昔、人間は怪物の存在を信じていました。怖くて恐ろしい存在で、半分人間と半分動物の怪物がおり、これらの存在は悪く、怖く、危なく、恐ろしい化け物でした。

しかし、妖怪の世界には魅力的な生き物もいます。この伝説をご存知ですか。「絡新婦(ジョロウグモ)」の物語です。この妖怪の名前は花嫁と売春婦を意味します。それは狐のようなもので花嫁に変装し、男をだますとされています。この妖怪の名前には二つの書き方があり、「絡新婦」と「女郎蜘蛛」です。

絡新婦は男をクモに変え、その新しいクモの血を飲むとされています。この妖怪は半分が女性で、残りの半分がクモです。絡新婦は大きな着物を着ています。それはクモの姿を隠します。この妖怪には様々な伝説があります。男をだます、クモの姿に変える、そして男を食べるなどの能力が伝えられています。また、小さなクモを投げ、その糸に火をつけるという珍しい能力もあります。

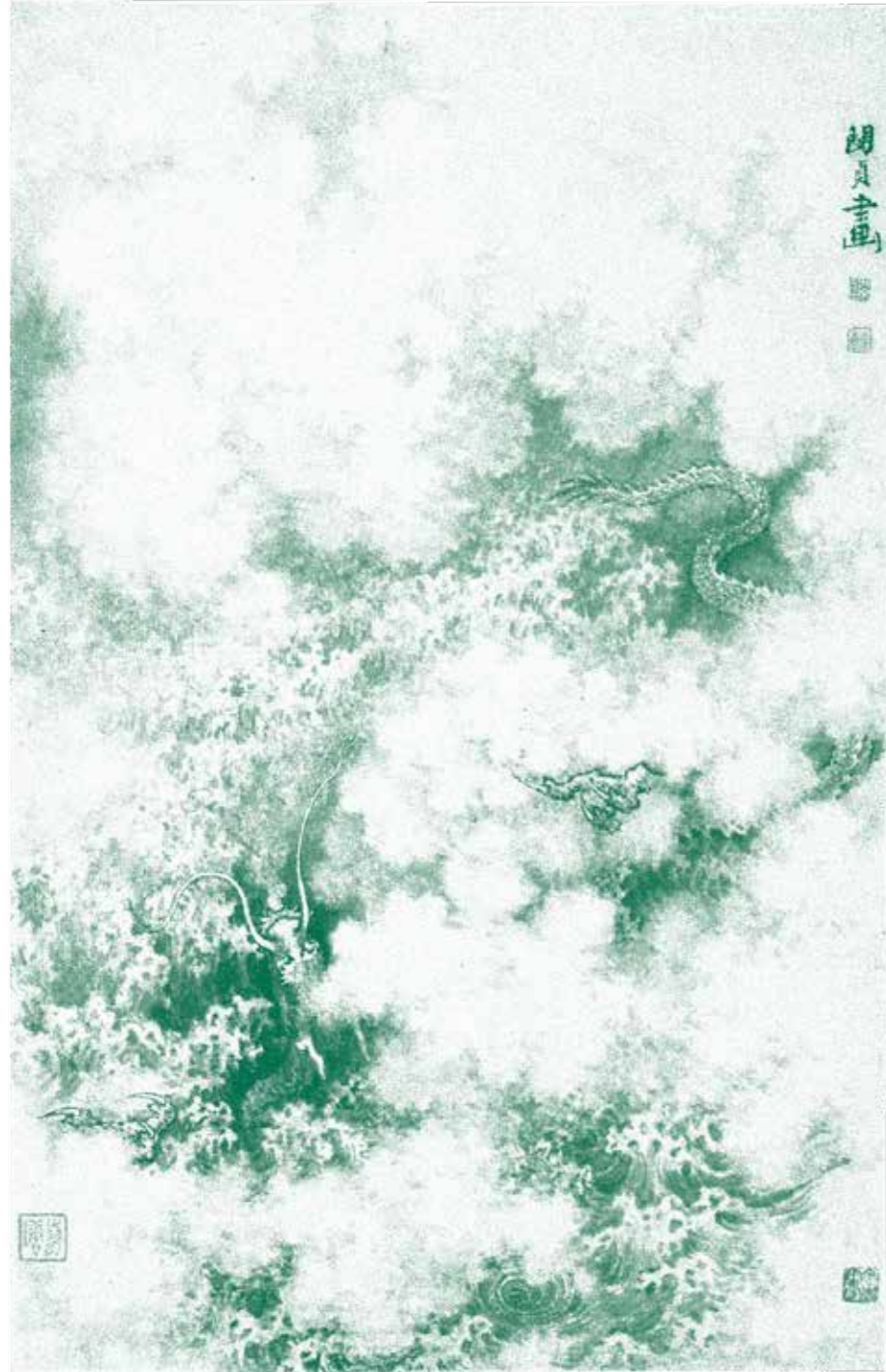
この妖怪はギリシアのアラクネーに似ています。アラクネーも美しい女性の姿をしており、人間の考え方は世界中どこでも同じだと思います。しかし、アラクネーは普通の妖怪ではありません。

[audio](#) [traduction](#)

Yoan Fonseca

この妖怪は今でも有名です。漫画やゲームに登場し、手塚治虫の「どろろ」やCapcomの「モンスターハンターライズ」にも登場します。絡新婦はヤツカダキとして「モンスターハンター」のゲームで新しい姿になりました。大きな花嫁火クモとして、ヤツカダキの巣は結婚式のドレスになり、妖怪と同じく小さなクモを使って人を殺します。

很多中国人喜欢龙，
因为它是中国皇帝
的象征。

中国龙

龙不是小动物，是大动物。它的身体很长，像蛇的身体。它有四条很短的腿。它的身体上有很多鱼鳞。它的鳞一般是红色的，也可能是绿色的、蓝色的、白色的、黄色的和黑色的。有的人觉得龙有骆驼的头。它像狮子因为有鬃毛。它有两个像鹿的角。它也有像鹰的尖爪子。西方龙可以喷火，可是中国龙是水里的动物。它住在天上或者海里。龙能让天下雨。很多中国人喜欢龙，因为它是中国皇帝的象征。在故宫有很多龙的图案。

成语“叶公好龙”说的是在楚国的叶公的故事。叶公非常喜欢龙。在他的家里有很多龙的图案。在门、桌子、椅子、茶具、马车、衣服上也都有龙的图案。叶公什么时候都在跟人谈论龙。他也梦到龙。住在天上的真龙听说叶公很喜欢它。它决定去拜访他。然而，叶公见到在窗户外面的真龙，把他吓到了。“妈呀”他尖叫一声。真龙很失望，飞走了。

人们都笑着说叶公不喜欢真龙。这个故事说的是有的人并不真心喜欢某物。

Laure Imperias,
Samuel Rossignol

audio
traduction

Min Zhen,
Dragon amid Clouds,
1788

© The Cleveland
Museum of Art
John L. Severance Fund

الحيوانات ورمزيتها في العالم العربي

تستخدم الحيوانات كشعارات ورموز في العديد من البلدان العربية وخاصة لفرقها لكرة القدم، بسبب فضائلها التي ترمز القوة، السرعة، صفة الحركة، الشجاعة.

Lou-Anne Adenys,
Mey Ali Alhadj Djibrine,
Léna Bereau,
Flora Fernando, Servane Huon,
Wadjidoullah Idjihady,
Faouzia Mohamed

النسر في مصر والإمارات

ارتبطت مقتر منذ آلاف السنين بشخصية النسر. كان أهم إله قديم هو النسر (حورس). اليوم يمثل النسر القوة والشهرة في مصر. ويمثل أيضا النسر فريق الإمارات العربية المتحدة لأنه يرمز القدرة على التحمل.

traduction

الفنك في الجزائر

الفنك حيوان يعيش في الجزائر، هو رمز لها. وهو معروف بذكائه. يسمح له فروه بالعيش في الصحراء. ويمثل الفنك المنتخب الجزائري ويحمل معه صفات مثل المكر ويعكس الجذور الصحراوية للجزائريين.

26 27

أسد الأطلس في المغرب

أسد الأطلس هو الحيوان الذي يمثل المغرب، يطلق عليه أيضا أسد البربري البري. وهو رمز للقوة والعظمة. أطلق المغرب على نفسه أسد الأطلس نسبة إلى سلسلة الجبال التي تعبر المغرب العربي. ويسمى أيضا الفريق المغربي لكرة القدم باسم أسود الأطلس للتعبير عن القوة والوفاء والفخر.

المها في قطر

المها هو حيوان مهم لدولة قطر: انه الرمز الوطني للبلاد ويتم تمثيله على علمها. المها يرمز الفخر الوطني والهوية الثقافية القطرية. هو معروف بأنه حيوان قوي يقطع مسافات طويلة سيرا في الصحراء، محتسبا أحيانا أكثر من ٧٠ كيلومترا خلال الليل.

Illustration
par Lardenys

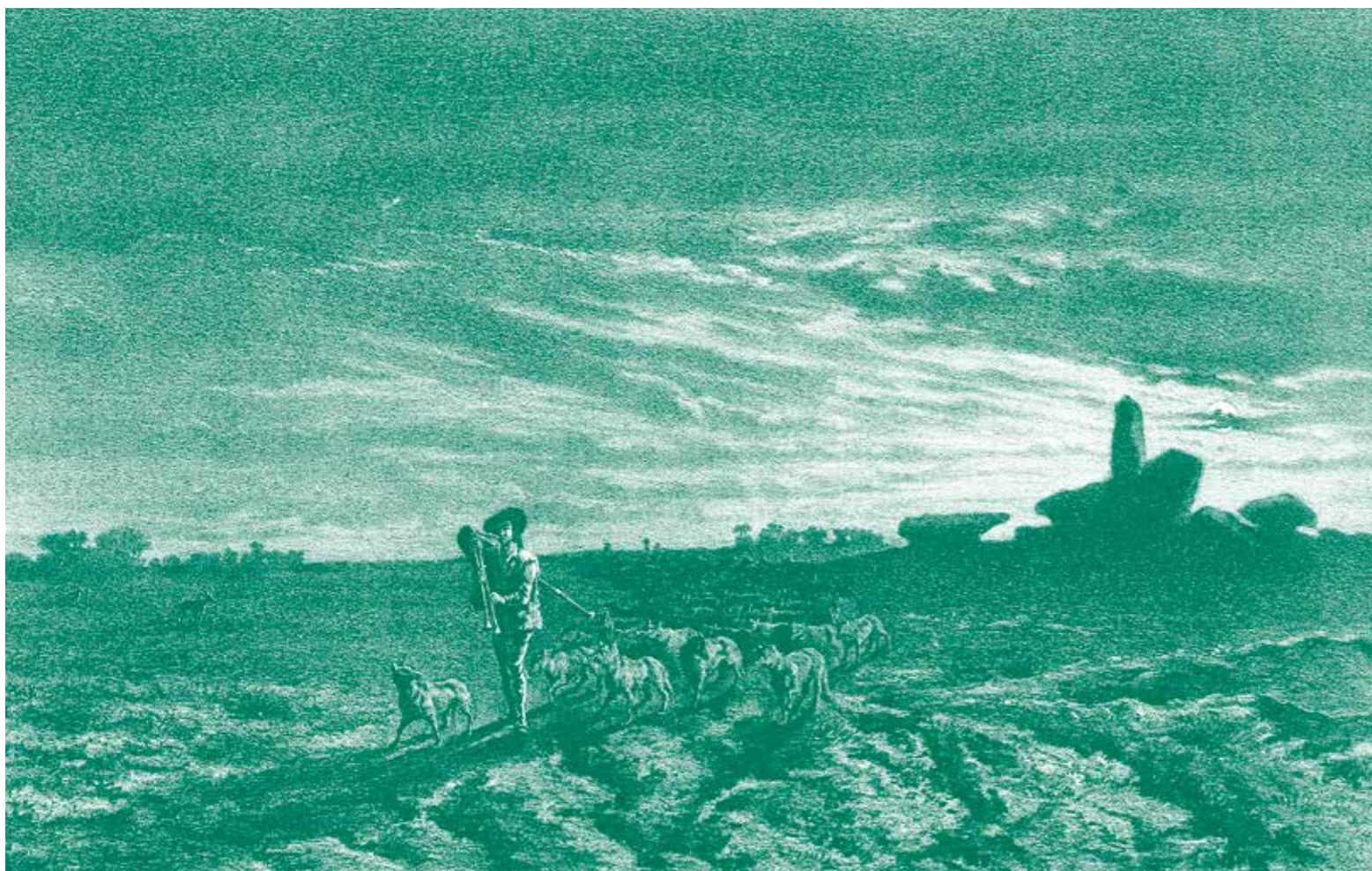
معنى الحيوانات في الأحلام

كثيرا ما يتكرر الثعبان أو القطة في الأحلام ولهما معاني خاصة وفقا للإسلام. يمكن أن تعتمد هذه المعاني هذا على ألوان الحيوان أو على تصرفاته. فالحلم بقطة لا يعني نفس الشيء حسب لونها أو تصرفاتها. عندما تكون سوداء فإنها تمثل الخطر والغدر. وعندما يكون لونها أزرق فإنها تمثل المشاكل المالية والاحتيال والمضايقات. والقطة التي تهرب تعني أنك تريد الهروب من عائق. القطة الغارقة تعني أن الوقت قد حان بالنسبة لك للقتال من أجل شيء تريده.

إذا تحلم بالثعبان الأبيض، يعني النقاء والحكمة أو يمثل حدث جديد في الحياة. إذا تحلم بقتل الثعبان، يعني أنك تتغلب على عقبة. الثعبان الأسود يرتبط بمشاعر سلبية مثل الخوف والغضب والحزن والحداد. إذا كان ثعبان في حلمك يرتبط بالمياه فيمثل مشاعر عميقة وفقد الوعي.

Léann Koy,
Nina Guerineau,
Omalger Muuse,
Salomé Bescond

traduction

29

Ar bleizi e mojennoù ha kontadennoù eus Breizh

Abaoe an Henamzer ez eus bleizi e Breizh. E-pad ur mare mat, ar bleiz en deus kenvevet gant mab-den.

Ar preizhataer-se a genvev gant an dud er maezioù, evit ober aon d'ar beizanted ha d'al loened.

E-pad kantvedoù, Breizh a zo bet ul lec'h repu evit un toullad bleizi. Breizh he deus ur gweledva a-feson evit skoazell diorren al loen-mañ. En hengoun keltiek eus Breizh, ar ger « bleiz » a zo anv an druiz bras diwezhañ, kelenner Merlin a oa. Bevañ a rae evel un ermit en ur c'hoad gant al loened a baree. Gwechall, ar soudarded breizhat a lakae penn ur bleiz war o zokarn goude bezañ bet debret kalon ar bleiz ganto : ul lid a oa evit kaout tout perzhioù mat ar bleizi evit mont da vrezeliñ.

Bremañ e vo kontet deoc'h div vojenn gwall anavezet gant un toullad tud.

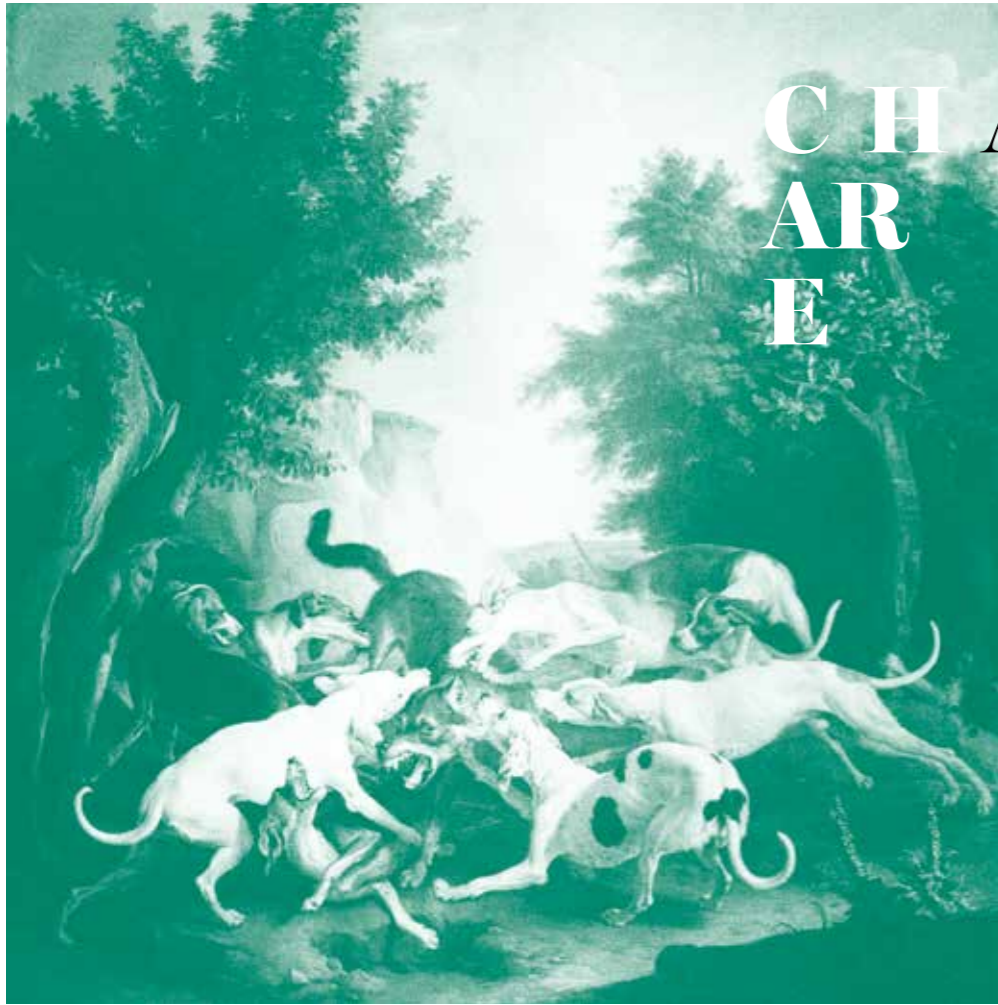
Da gentañ-penn e vo displeget istor ar « bugel-noz ».

Ar bugel-noz a zo ur c'hrouadur-noz eus Bro-Gwened, ijinet eo bet er seitekvet kantved. Hanterenn gentañ e gorf a denn d'ul lutun (e benn hag e vruched) hag an hanterenn all a seblant bezañ ur bleiz. E gwirionez, ur mesaer gant un tog bras eo. Pal ar c'hrouadur-se a zo ober aon d'ar beizanted, c'hoant en deus lavar dezho e vo un dagadenn bleizi en un dazont tost. Ar mammoù eus Bro-Gwened n'o doa ket c'hoant ez afe o bugale

e-maez e-pad an noz a lavare dezho e tebre ar c'hrouadur-mañ ar vugale.

An eil kontadenn oa tremenet e Roazhon, anavezet eo « bleiz du Roazhon ». Kregiñ a ra e-pad Nedeleg 1825, iliz ar « vieux st-Etienne » a oa ur vagazenn evit an arme. Ur soudard a oa o tiwall an iliz bep noz evit harzañ al laerien. Met abaoe un toullad deizioù, er c'harter a-bezh e veze treuzkaset ur vrud : ur bleiz du a veve e-kichen. An annezidi a zistroe buan-ha-buan en o zi rak aon o doa da vezañ debret. Ar c'hrouadur a yae kuit tro hanternoz an deiz-se met ar soudard hag a ziwalle n'en doa ket aon dirakañ. Ar soudard a dagas ar bleiz en ul lakaat e gleze en a-raok, huchal ha yudal a reas al loen met e brezhoneg. Ar soudard a oa bet estonet o klevout ul loen o komz evel un den. Profitañ a reas al loen evit mont kuit. An deiz war-lerc'h, ar roudoù gwad laosket goude an dagadenn a yae betek un ti brav eus Roazhon. E gwirionez, mab ar familh en doa kredet ober aon da annezidi ar c'harter oc'h en em dreuzwiskañ en ur bleiz ha marv oa un nebeud amzer goude rak e c'hloazadenn a oa infektet.

CHASSE AL AR E BLEIZI BREIZH

Alexandre-François Desportes,
La Chasse au Loup (1725)
© Wikipedia/Caroline Léna Becker

Chaseet eo bet ar bleizi gant an nobled evit ar blijadur ha gant tud paouroc'h evit gounit arc'hant.

traduction

Kantvedoù 'zo e oa ar bleizi o vevañ e holl rannvroioù Bro-C'hall. Herberc'hiet e veze tro 500 bleiz e Breizh e penn kentañ an XIXvet kantved. En abeg d'an tagadennoù graet ganto war ar chatal int bet trapet, chaseet hag ampoezonet betek ne vefe hini ebet ken e penn kentañ an XXvet kantved.

Distrujet e veze ar bleizi en ur zistrujañ ar bleiziged evit diverañ poblañs ar bleizi. Maesaerien 'zo a oueze ober huchadenn al loen evit kaout ur respont eus ar bleiz ha gouzout neuze pelec'h e oa evit distrujañ ar bleiziged dreist-holl. Hervez François de Beaufort e veze lazhet war-dro 5000 bleiz bep bloaz e Bro-C'hall en XVIIIvet kantved hag en o zouez 65% a vleiziged. Diaes-tre e oa pakout ur bleiz kozh rak fin ha padus e oa. Goude bezañ bet lazhet ur bleiz, e veze kaset al loen betek ti aotroù maer ar gumun hag a zalc'he ur marilh, evit kaout arc'hant en eskemm hag a oa roet gant ar Gouarnamant. Dre vras e veze paeet 30 lur evit ur bleiz par hag 50 lur evit ur barez. War-dro 1860, ne chome nemet 100 bleiz d'ar muiañ e Breizh, posubl eo e veze gwasket ar bleizi d'ar mare-se gant kreskadur bezañs an dud war al lec'hioù hanter-naturel.

Doareoù disheñvel a veze implijet evit tapout ur bleiz :

- Gant fozioù a veze graet en douar, reoù 'zo oa graet gant mein sec'h. Ledan a c'hellent bezañ : da skouer e maner Kerdanet er C'hloastr-Pleiben e vez kavet unan, toullet war 4m uhelder ha 5m ledander. Posubl eo gwelet c'hoazh fozioù zo met an darn vrasañ anezho zo bet stanket. Lakaet e veze strapennoù begek gant boued warno, dreist-holl karkasennoù deñved, evit desachañ ar bleizi. Brankoù a veze lakaet war ar fozioù evit goloñ an toull. Kouezhañ a rae neuze ar bleiz en toull.
- Gant trapoù e veze ivez paket ar bleizi : da skouer e 1708, e feurm Cleongar e Plabenneg e oa bet lakaet ur gael e houarn gant un trap bleiz. Bleizi zo a zeue a-benn da dec'hel kuit ouzh an trap. Goloet e oa an trapoù e-kerzh an deiz ha douaret e veze korf marv ar bleiz kentañ paket evit desachañ ar bleizi all. Letanant ar bleizi a oa e karg eus distruj ar bleizi paket gant an trapoù. Un drederenn eus ar bleizi distrujet a oa bet paket gant trapoù e fin an XVIIIvet kantved. Efedus e oa neuze an doare-se.
- Chaseet e veze ar bleizi gant ur strollad chas el lanneier hag er c'hoadoù. Paket e veze ar bleiz gant ar chas. Goude-se e veze tennet un taol-fuzuilh gant ar chaseour pe e c'helle bezañ lazhet a-wechoù gant ar chas rak niverus e oant a-enep al loen a oa e-unan. Ul lid a veze graet a-raok ar chase evit reiñ kalon d'an dud a oa o vont da chaseal al loen. Lidet e veze ivez distro ar chase pa oa an dud o tont endro gant ur bleiz pe meur a hini. An doare-se a zo bet pouezus-tre evit diskar ar bleizi e Breizh hag e Bro-C'hall. An ten diwezhañ bet war ur bleiz e Breizh a oa bet e 1914.

30 31

An holl doareoù-se o deus dalc'het izel poblañs ar bleizi daoust ma oa buhezek demografiezh ar spesad-se. Kreskidigezh poblañs an dud, implij ar striknin evit lakaat ar bleizi da vougañ hag an arc'hant profet evit pep bleiz lazhet a zo bet doareoù o deus lakaet spesad ar bleizi da vont diwar-wel. Er memes koulz e oa tamm-ha-tamm gorreadoù al lanneier o tigreskiñ, neuze eo posubl soñjal e oa nebeutoc'h nebeutañ a lec'hioù da guzhat evit ar bleizi.

Ar bleizi diwezhañ 'zo bet gwelet e lec'hioù disheñvel er rannvro etre 1885 ha 1906. Distrujañ spesad ar bleizi en deus lakaet da ziorroiñ spesadoù kigdreberien bihan hag a zo hiziv an deiz noazus a-wechoù e lec'hioù 'zo.

Ar foarioù kezeg

Ur bern foarioù a oa gwechall e Breizh evit gwerzhañ loened a-bep seurt met dreist-holl kezeg hag ebeulien e veze savet gant ar beizanted er vro.

[traduction](#)

Ar foarioù zo marc'hadoù bras, e-lec'h ma vez gwerzhet a bep seurt traoù. Adkavet e vez ar foarioù en ur mod ingal, alies ur wech ar bloaz. Betek kreiz an ugentved kantved, ar foarioù kezeg a oa pouezus tre evit an dud diwar ar maez evit gwerzhañ o loened pe prenañ ur marc'h pe ur gazeg, ur vuoc'h...

Ar c'hezeg a veze desavet e bro Leon hag e bro Dreger dreist-holl. Ar zonennoù desevel brasañ a veze adkavet eno. Setu perak ar foarioù pennañ a veze adkavet e kreiz ar vro peogwir e oa ur c'hroazhent. Kantadoù a dud o tasevel kezeg a deue d'ar foarioù evit gwerzhañ o c'hezeg hag o ebeulien.

Abaoe ar c'hwezekvet kantved, kavet 'vez foarioù evel e Landivizio, Gwengamp pe Montroulez da skouer, e-lec'h ma veze kevraouet ar c'hezeg.

Evit kregiñ, ar c'hezeg-sterniañ a veze implijet evit labourat er parkeier, da skouer evit labourat an douar, pe evit treuzdougen ar c'hoad... peogwir ar binvioù evit al labour-douar ne oant ket diorroet c'hoazh.

Goude, ar c'hezeg a veze implijet alies evit en em diblasañ, dreist-holl evit ar c'henwerzh. Hag evit echuiñ, ar c'hezeg-mañ a servije kalz en arme, betek kreiz an ugentved kantved evit en em diblasañ :

Anouk Peuziat,
Loeiza Le Roy

Procession des chevaux autour de la chapelle Saint-Éloy (Finistère) le jour du pardon. Carte postale du début des années 1900. © Dr

e-pad ar Brezel-bed kentañ, 1,8 milion a gezeg zo bet implijet e bro-C'hall.

Adkavet e veze dreist-holl kezeg-sterniañ er foarioù : ar « postier breton » hag an « trait breton ».

Plijout a ra d'an dud ar c'hezeg-mañ abalamour int kreñv, ha kaset e vezent en ul lodenn bras eus ar bed, eus Landivizio betek Su Europa, Amerika hag Azia.

Hiziv, roll ar c'hezeg en deus cheñchet kalz, deuet int da vezañ dudioù da gentañ-penn.

Ha memes ma an niver a gezeg en deus digresket kalz (bez ez eus 25 gwech nebeutoc'h a gezeg e Breizh e-keñver er bloavezhioù 1900 abalamour d'ar mekanikoù evit labourat), tout ar foarioù n'int ket aet diwar wel, chom a ra reoù evel hini Plaintel neuze.

Ar foarioù a vez adkavet hiziv an deiz zo kentoc'h evit lidañ bed ar maezioù a oa gwechall, ur gouel eo evit ar familhoù : ar c'hezeg zo deuet da vezañ ul lodenn eus glad Breizh.

32 33

Ar pardonioù kezeg

Sant-Alar pe Elar oa unan eus eskibien kentañ Kemper er Vvet kantved.

Ur vojenn a gont ivez e oa Sant-Elar marichal hag en doa yac'heet boitez ur marc'h dalc'het. Ur vojenn all a vez kontet e bro-Dreger e-lec'h e vez displeget en doa troc'het gar e varc'h dihouarnet evit houarniñ ar votez hag adstaget anezhi goude evel ur burzhud, ha eus-se e teu anvioù ar c'hêriadennoù St-Elar evel e Louergad.

Gwechall evit pardon Sant-Elar a veze bep bloaz, ar re o doa kezeg a deue da c'houlenn gwarez ar sant pe e trugarekaent anezhañ evit e vadoberoù.

[audio](#)
[traduction](#)

Skeud e oa ur bern kezeg e Breizh ez eus ur bern lec'hioù e-lec'h e vez graet pardonioù evit enoriñ ur sant ha goulenn gantañ diwall ouzh ar c'hezeg.

Elias Le Bouedec,
Matilin Bedard

o labourat, tud ar gêriadenn-mañ o deus klasket sikour an aotrou Sant-Elar (Sant-Elar zo e penn ar micherioù houarn) en ur sevel ur feunteun hag ur poull evit enoriñ ar sant, ha goulenn gantañ bennigañ oustilioù, kezek tud ar gêriadenn.

Hiziv, d'ar sul kentañ a viz Gwengolo sañset, tud ar gêriadenn-mañ a lid bepred ar pardon, benniget e vez ar c'hezeg, an ostilioù evel trakteurien met ivez otoioù, motoioù ... hag an douaroù evit ar bloaz.

Pardonioù kezeg all a zo c'hoazh e Breizh gant Sant-Elar evel e Goudelin e-lec'h e vez lakaet ar c'hezeg da gouronkañ en ur poull-dour ; e Sant-Pever ivez e vez benniget ar c'hezeg evit gwareziñ anezho eus ar c'hleñvedoù.

E Penwenan zo pardon Sant-Gweltaz war enezenn ar memes anv hag amañ e vez roet un tamm bara benniget da bep marc'h deut war an enezenn.

Ar bezhina hag ar c'hezeg

Ar c'hezeg a zo bet ur sikour bras evit ar vezhinaerien war aodoù Breizh evit kas ar goemon eus ar vag d'an devenn pe d'ar parkoù.

Ar bezhina a veze ur boaz graet kalz e Breizh hag enboudet en ekonomiezh.

Araok e veze dastumet ar bezhin gant an dorn e-pad ar pesketa, war droad pe war bigi bihan ha gant sikour ar « gilhotenn » ; ur seurt bac'h pe krog. An eostañ a vez graet etre an nevez-amzer hag an diskar-amzer. E Breizh e vez dastumet bezhin dreist-holl etre Montroulez ha Brest, ouzhpenn-se abaoe an XIXvet kantved, Breizh a zo kentañ rannvro Bro-C'hall oc'h ober war-dro ar bezhin.

Ar bezhin tali a veze dastumet en ur vag ha goude lakaet e-barzh ur c'harr sachet gant ur marc'h ha da heul e veze lakaet da sec'hiñ war an devenn sec'h mat en bernioù, a-wechoù e veze lakaet ar bezhin war bernioù bili evit sec'hiñ buanoc'h. Ma ne oa ket plas a-walc'h war un devenn e vez ledet ar bezhin en ur park gant geot berr nepell eus an aod. Ur wech sec'h mat e veze lakaet ar bezhin en ur forn mein da deviñ evit produiñ

soud a veze gwerzhet e torzhioù d'an uzinioù d'ober gwer, soavon pe c'hoazh iod.

Er XVIIvet kanved, e veze implijet ar bezhin evit ar produadur industriel met ivez evit temziñ an douaroù.

An dastumerien bezhin a oa war-dro 3000 e 1945, met e 2013 ne chome nemet 35, kouskoude e vez dastumet kalz muioc'h a vezhin rak mekanizet eo bet an traoù, kenkoulz er bagoù gant ar skoubidou o tont en-dro gant eoul kalz efedusoc'h ha diboanoc'h evit ar gilhotin gant an dorn. En tu-hont e vez diskarget ar bezhin bremañ e kirri sachet gant trakterien pe kamionoù.

An deiz hiziv e vez graet louzoù gant ar bezhin, met ivez alginat evit lakaat er boued evit tevaat aozadennoù, er paper, el livaj, evit ober dilhad.

Melen Quere
Louna Cadoret [audio](#)

Eugène Cadet, *Récole du goémon, Raguenez, vers 1900-1910*
© Dr

34 35

Ar c'hezeg

Ar sevel kezeg (tiez-kezeg), ar boued, ferñ

Evit prientañ ha kempenn ur marc'h e ranker derc'hel kont eus tri zra pennañ : an aveadurioù evit sevel ur marc'h, ar boued ha penaos ferñ anezhañ.

Evit kregiñ e ranker dibab an aveadurioù ret evit sevel ur marc'h. Da gentañ gant un tapis dibr e c'haller aesaat hag euvriñ an dour. Dibab un dibr diouzh morfologiezh ar c'hezeg, reizhañ resis ar brid, ennañ ar morzholioù hag ar rouedadoù, hag ivez gant an doare d'ober gant bodreoù evit gwareziñ e c'haller sevel anezho en un doare aes ha sur. Ur roll a-bouez bras a vez c'hoariet ivez gant al likol, a gloka an hollad.

Adalek ar grennamzer e veze kavet e Breizh meur a "haras" hantter-ouez: tropelladoù kezeg a veze lakaet gant an noblañs e lannoù pe koadeier, ha tapet e veze en-dro ar c'hezeg e mareoù brezel da skouer... Goude, savet oa bet tiez nevez gant Loeiz XIV (pevarzekvet), evit aozañ doareennoù ar gouennoù kezeg e Breizh. An tiez-kezeg modern oa hini Langoned, savet e 1807 gant Napoleon. Goude oa bet savet e Lambal (Monarkiezh Gouere, 1842) hag en Henbont (an eil impalaeriezh, 1858), e oa bet savet evit aesaat ar paradur kezeg. Ar c'hezeg-se oa kreñv ha kalet. Arme bro-C'hall a implije anezho evit sachañ artilheri da skouer. Tamm-ha-tamm eo bet cheñchet pal an tiez-kezeg evit kinnig ha skoliañ kezeg evit al labour-douar hag ar redadenn dreist-holl.

Evit ar pezh a sell ouzh ar c'hregin eo pouezus-kenañ kaout ur boued kempouez. Ar foñs a-zoare, pourchaset a-walc'h, a glot gant ezhommoù gwiennoù. Daoust ma c'hall ar c'harotez hag ar geot bezañ profet evel lipouzerzhioù, gwell eo chom emskiant eus ar c'hementadoù evit mirout ouzh re a sukr a c'hall degas kudennoù yec'hed. Gallout a reer ouzhpennañ un tamm kerc'h, rak kezeg zo a c'hall bezañ kizidik ouzh ar glukidoù.

Evit echuiñ, ferñ ur marc'h, un dra a bouez-kenañ evit yec'hed ar boteier, a c'houlenn meur a bazenn ha ret eo ober mat eus ar c'harnoù betek stagañ resis an houarn gant tachoù ispisial, en ur dremen dre zibab ha stummañ an houarn. Gant ar prederioù ingal-se e vezer sikouret da zalc'her yac'h ar c'hezeg ha da ziwall ma c'hallfe bezañ kudennoù.

Setu perak e vez taolet-evezh ouzh an aveiñ, ar boued hag an houarnaj. Un doare eo evit gwarantiñ aezamant hollek ar c'hezeg hag o mistri.

Gouenoù ar c'hezeg e Breizh

Pinvidik eo istor ha sevenadur Breizh, anavezet eo ivez evit e labourerien-douar hag o deus e-pad pell implijet kezeg da sikour anezho en o labour. Evel-just, ne veze ket implijet nemet ur ouenn evit ober tout labourioù ar feurm, setu perak e vo gwelet peseurt kezeg a oa hag o flas er gevredigezh breizhad.

Istor ar c'hezeg e Breizh a zo stag ouzh ar vro abaoe an Henamzer, en efed kavet zo prouennoù kentañ a ziskouez e veze maget ar c'hezeg abaoe oad an arem, ar pezh a lak da soñjal ez eo bet roet ur plas bras d'ar c'hezeg pell zo.

Met al loened hag a vez implijet hiziv an deiz a zo diwar leun a groazamantoù e-kerzh ar bloavezhioù. Unan eus ar gouennoù ikonikañ eus ar vro «Marc'h breton» na vefe nemet ur stumm emdroet eus ar c'hezeg bihan a veze implijet gant ar pobloù keltiek a veve war douaroù Breizh. Ar re-mañ a servije evit al labour-douar rak andurant, ouesk ha buan a-walc'h e oant, met ivez ha dreist-holl peogwir e oa aes a-walc'h evito en em ober ha da vont a-enep an amzer fall hag an takadoù e-lec'h e oa diaes da vab-den bale e-unan, implijet e vezent ivez evit kas marc'hadourezh. Dre ma oa ur bern implijoù gant ar c'hezeg, ar pobloù o deus bevet e Breizh a zo chomet stag ouzh al loened-mañ e-kerzh ar bloavezhioù betek kreiz an 20vet kantved e-lec'h m'o deus kroget da vezañ ramplaset evit traktourien rak ne oant ket ken efedus ha kenderc'hel gant kezeg a dal-veze koll leun a arc'hant.

E-kerzh ar bloavezhioù ez eus bet kroazamantoù etre gouennoù kezeg eus Bro-Saoz, evel an Dartmoor hag an Exmoor a zo bet ouzhpennet da ouennoù breizhad, ar pezh en deus sikouret kalz al labourerien-douar rak gant ar c'hroazamantoù-mañ, ar c'hezeg o deus gounezet nerzh hag int brasoc'h evit «krouiñ» ar c'hezeg gwellañ evit kondisionoù Breizh.

Ar c'hroazamantoù-mañ a zo bet levezonet ivez gant ar gouarnamant gall hag en doa c'hoant da gaout kezeg efedusoc'h-efedusañ pe e vefe evit ar redadegoù pe evit al labour-douar.

E-touez ar re vrudetañ, divizet hon eus komz eus ar marc'h breizhat, ar marc'h-tenn, ar marc'h-poster ha Pone Breizh.

Ar marc'h breizhat a zo unan eus kezek arouezius ar vro. Anavezet eo evit e greñvder hag evit e rusted. Dre-se ez eo ur marc'h dreist evit al labourioù-douar. Ar marc'h-mañ a vez kavet dreist-holl e liv bae teñval pe melen-rouz, gant ur moue tev-tre. Implijet e vezent kalz evit al labour-douar, ar c'henstrivadegoù sterniañ, pe ivez evit an douristelezh, evit marc'hegañ.

Ar marc'h-tenn eus Breizh a zo un eilstumm eus ar marc'h breizhat, desavet evit e vent hag e greñvder. Ur perzh pouezus en deus bet, sikouret en deus al labourerien-douar da dreiñ an douaroù ha da gas traoù pounner. Memes ma veze ar marc'h-tenn dreist-holl implijet evit al labour-douar, implijet e vez bremañ kentoc'h evit marc'hegañ evit ar blijadur.

Ar Marc'h Poster a zo ur ouenn marc'h skañvoc'h eget ar Marc'h Breizhat hag ar Marc'h tenn. Implijet e veze dreist-holl gant an ti-post hag evit kas tud. A-drugarez d'o hardiegezh hag o c'haledadur int kezeg dreist evit marc'hegañ, evit ar blijadur hag ar c'henstrivadegoù.

Ar Pone Breizhat a zo liesimplij memes ma 'z eo kalz bihanoc'h eget ar gouennoù kezeg all. Ar poneed-se a vez alies implijet evit kas keffioù gwez, ar c'henstrivadegoù sterniañ ha memes er sportoù marc'hegañ. O mignoniezh a ra outo kezeg dreist evit marc'hegañ, dreist-holl evit ar vugale.

Evit klozañ, ar c'hezeg e Breizh o deus un istor pinvidik ha liesseurt. Ar c'hezeg a zo arouezius eus an hengounioù kantvedel e Breizh. Eus ar marc'h breizhat kreñv d'ar pone liesimplij, ar gouennoù-se a kendalc'h da vezañ talvoudus e buhez bretoned zo. Met hiziv an deiz e vez kavet nebeut-tre a gezeg e bed al labour-douar rak erlec'hiet int bet gant an trakteurioù. Ouzhpenn-se en em c'houlenner muioc'h mui ma ne vefe ket ar marc'hegañ un dra fall evit ar c'hezeg.

36 37

Ar c'hezeg hiziv an deiz, labourat er c'hoadoù, er parkoù ?

Adalek an 19vet kantved, e memes koulz ha modernizadur al labour-douar, e vez kroget da implijout ar c'hezeg-tenn el labour-douar. Er memes koulz e vez implijet ar c'hezeg boaz gant ar soudarded evit mont d'ar brezel, met ivez er mengleuzioù evit dougen ha kas ar glaou. Buan eo deuet ar marc'h-stern da vezañ hollret e Bro-C'hall, ken evit al labour-douar er parkeier hag evit an treuzdougen, da skouer e veze implijet kalz ar c'harroñs hag ar rederig, dreist-holl gant ar vourc'hizien.

Er bloavezhioù 1950, gant diorren an otoioù gant kefluskerioù hag al labour-douar industriel, ez eus nebeutoc'h-nebeutañ ezhomm eus ar c'hezeg-stern, ha neuze e vez klasket implijout anezho evit produiñ kig. Met hiziv an deiz ne vez ket bevezet kalz a gig marc'h, sevel a ra un tabut er gevredigezh, dre ma n'omp ket boaz da zebriñ se en hon kevredigezh...

Abaoe an hanter eus an 20vet kantved, ne vez ket mui implijet ar c'hezeg gant ar soudarded evit mont d'ar brezel, ha penn-kentañ ar marc'hegañ e-giz dudi eo : e 1987 e vez krouet kevredad marc'hegañ Bro-C'hall. Tud hag a oa soudarded a-raok a zo bremañ o teskiñ d'ar re all penaos marc'hegañ, o treuzkas talvoudegezhioù ha teknikoù o micher. Er mare-se e vez gwregeladet an dudi-mañ, dre ma oa un endro gourel-tre betek-henn : hiziv an deiz eo un endro gwregel-tre, kalz muioc'h a verc'hed eget a baotred a vez o varc'hegañ e-giz dudi.

Bremañ e vez leun a oberiantizoù disheñvel tro-dro d'ar c'hezeg : evel-just ez eus kentelioù marc'hegañ evit ar vugale met ivez evit an dud gour. Diorroet e vez ivez ar redadegoù e memes koulz ha diorren ar PMU : posubl eo klaoustreañ war disoc'hoù ar redadegoù, ur gwir industriezh arc'hantus-tre eo. Diorroet e vez an amprouadennoù marc'he-

gañ kinniget er c'hoarioù Olimpek : bremañ ez eus al lamm-harzoù, an dresañ hag ar genstrivadeg klok.

Implijet e vez ivez ar c'hezeg e tachennoù nevez, evel en arzoù, er sinema, en touristelezh, en terapijezh, pe c'hoazh evit abadennoù. Hag evit ar c'hezeg-stern ? Alato, ar c'hezeg-stern a zo gwelet hiziv an deiz evel un doare gredusoc'h ha gwelloc'h evit ar blanedenn evit ober labourioù bihan e-plas ar mekanikoù kefluskaet : da skouer, reoù zo a vez implijet e kumunioù bihan evit kas ar vugale d'ar skol pe c'hoazh dastum al lastez, met ivez evit diboullañ er c'hoadoù. Sur a-walc'h e vez reoù implijet c'hoazh er parkeier gant labourerien-douar zo ! Evit echuiñ, kezeg-stern zo a vez implijet er c'hreizennoù-marc'hegañ, asambles gant kezeg boaz, met ivez evit buheziñ abadennoù ha kas tud evit ober baleadennoù e gweturioù.

Ar redadegoù kezeg a-gozh hag a-vremañ

Klevet zo bet komz eus ar redadegoù kezeg en un doare ofisiel e 776 a-raok J-K, e-pad ar mare gresian er c'hoarioù Olimpek aozet e-pad ar mare-mañ.

E-pad ar redadegoù-se e veze implijet karrigelloù ispisial ganto, an tu en doa ar marc'heger d'ober ar redadegoù er garrigell pe war gein ar marc'h.

Un nebeud bloavezhioù goude, tro 600 a-raok J-K ez eo bet savet ar c'hentañ kezegva e Roma gant Tarquin l'Ancien.

Ha goude ez eo bet adkemeret ar redadegoù kezeg e bro-Saoz, krouet zo bet reolennoù ganto e-pad ar Grennamzer.

Kroget o deus ar redadegoù kezeg d'en em zivroañ e Bro-C'hall tamm-ha-tamm, e 1805 e vez lezennet ar redadegoù-se e Bro-C'hall hag e Breizh gant Napoleon 1añ.

Tu zo gwelout ar redadegoù kezeg lezennet kentañ e Breizh e Sant-Brieg hag e kalz kêrioù er Morbihan.

Kalz a redadegoù kezeg pouezus ez eus bet tu gwelet e Breizh evel hini Langoned, ha diwar-se eo bet livet an daolenn brudet < La course aux bidets/redadeg ar bidoched > e 1844 gant Othon Quinchez .

E Kemper e 1941 e oa bet ar redadeg kentañ gant ur priz da c'houneziñ e Breizh, ar priz a oa 500 lur, kalzik a arc'hant evit ar mare.

E Kemper e 1854 ez oa bet lakaet e plas reolennoù strizh evit ar redadegoù kezeg gant ar pal merañ ar redadegoù ha difenn ar c'hezeg ouzh an trouz hag an trucherezh.

Un tamm eus ar reolennoù bet embannet e Kemper :

« Aucun bruit de tambours, clairons ne pourra se faire entendre pendant que les chevaux courent, les applaudissements sont également interdits avant la proclamation du

vainqueur [...] Il est interdit de fumer dans l'enceinte des estrades [...] Aucun mendiant ne pourra stationner sur les routes. Il est formellement interdit de se baigner aux abords du chemin qui conduit à l'hippodrome. »

Da c'houzout, ar c'hezeg a oa bihanoc'h ha treutoc'h eget ar re a vez kavet bremañ, rak gant ar bloavezhioù int bet gwellaet gant ar marchosioù evit kaout kezeg brasoc'h ha fonnus.

Kroget 'vez da glask merañ ar muiañ posubl ar redadegoù kezeg, neuze e 1865 e vez krouet un implij amzer eus ar redadegoù kezeg, choazet ez eo bet kregiñ ar c'houlzad e miz Even e Roazhon hag echuiñ d'an 8 a viz Eost e Lambal.

Hiziv an deiz cheñchet en deus ar gweledva evit ar redadegoù kezeg, nebeutoc'h a redadegoù a vez gwelet e Breizh hag e Bro-C'hall eget er bloavezhioù a-raok met ar c'heze-gvaoù a zo bet diorroet-mat, tu zo adkavout ur bern keze-gvaoù brudet

38 39

e Breizh evel re Roazhon, Gwened, Pontkastell-Keren, Anast hag ivez Pennalan e Karaez.

Ar c'hezegvaoù a chom lec'hioù important-tre evit an dud e Breizh hag ar redadegoù kezeg ivez. Pa vez redadegoù ez eus ur bern tud o vont da welet anezho.

Gwelet 'vez dre an istor ez eo important evit ar Vretoned, ar c'hezeg, dre an darempredoù istorel o deus bet ganto marteze, ar c'hezeg a oa unan eus al loened pouezusañ er feurmoù, eñ a roe an tu da labourat an douar, d'en em diblasañ, da vont da werzhañ traoù, da dreuzdougen gant ur garrigell marc'hadourezh.

Ar c'hezeg a zo liammet da hengoun Breizh ha da diorroadur ar vro.

Neuze chomet eo brudet ar redadegoù kezeg memes ma int nebeutoc'h, evit an dud ez eo un digarez evit en em strollañ etrezo ha mont e darempred gant tud nevez ha reoù gozh, gwelet 'vez eus an holl rummadoù oad er redadegoù kezeg,

tud kozh ha reoù yaouankoc'h, ur brouenn eus hengoun Breizh hag ar redadegoù mod Breizh.

4 poent pouezus

1. Herezh sevenadurel
Ar redadegoù kezeg a zo bet pouezus evit skoazellañ sevenadur, yezh hag istor Breizh. A-drugarez d'ar redadegoù eo bet miret an darempredoù etre ar gevredigezh hag ar c'hezeg, hag a zo bet un danevell vras e istor sevenadurel al labourerien-douar. Hollret e oa ar c'hezeg ha stag eus ar vuhez pemdeziek. Dre-se eo entanet ar bobl ganto.

2. Ekonomiezh lec'hel
Ar redadegoù kezeg o deus bet ur pouez war ekonomiezh Breizh evel gwerzhañ bilhedoù, ober klaoustreoù... Ouzhpenn-se an abadennoù-se a zegas kalzik a dud ha dreist-holl, kreskiñ a ra an douristelezh.

3. Hengoun ar redadegoù lec'hel
Ar redadegoù kezeg a zo un hengoun e Breizh peogwir eo sta-

get ouzh hec'h istor, er sevenadur marc'hegezh rannvroel, en herezh keltiek hag en astenn evit ar sport. Tout an traoù-se a ro d'an hengoun ur ster.

4. Deskadurezh ha stummadur
Deskadurezh ha stummadur ar c'hezeg e Breizh a zo pouezus evit derc'hel an herezh labour-douar, evit kenderc'hel an ekonomiezh kezeg, kenderc'hel gant sevenadur ar c'hezeg er vro ha sikour diorroadur an douristelezh.

Courses de bidets ambleurs à Langonnet en 1844. Tableau d'Othon Quinchez reproduit sur une carte postale ancienne.

On a pu assister à de nombreuses courses importantes en Bretagne, comme à Langonnet, c'est pourquoi Othon Quinchez a réalisé « la course aux bidets », en 1844, un tableau renommé.

40 41

Ar sent o deus damesaet pe doñvaet ar bleizi

Ur bern mojennoù zo diwar-benn ar bleizi e Breizh hag ur re bennak zo liammet gant ar sent.

Sent Breizh zo sent eus divroerezh ar vretoned en Arvorig tro-dro d'ar Vvet ha d'ar VIvet kantved, brudet evit o emzalc'h skouerius d'ur gouel katolik. Setu amzer an avielerezh eo ha ret eo, evit lakaat an dud da grediñ en ur relijion nevez, liammañ anezhi gant sevenadur, hengoun ar bobl. Tout an istorioù-se gant ar bleizi o deus evel pal lakaat an dud da grediñ e galloud Doue dre burzhudoù ar sent gant al loened.

Setu peseurt sent o deus damisaet ar bleizi ?

Sant Herve

Dall e oa Herve ha setu e vez kontet, ur bleiz en doa debret azen e vleiner anvet Gwic'haran, gant pehini e oa o troiñ douar. Setu Herve en doa pedet hag ar bleiz oa deuet drezañ e-unan d'ober penitañs ha staget en doa anezhañ e-unan diouzh an arar evit ober labour an azen.

Brudet eo bet e Breizh a-bezh Sant Herve a-drugarez d'an istor-se. Setu alies e vije aspedet gant an dud o vevañ e-kichen ar c'hoadoù evit gwareziñ o zropellad.

Sant Ronan

Ganet e bro-Iwerzhon, Ronan a veve e bro-Gerne, e-kichen Lokronan a-vremañ. Ur wech en defe gwelet ur bleiz o tennañ un danvad e-barzh e c'henoù, pourchaset gant un den. Pa en doa gwelet se, Ronan en doa pedet Doue da saveteiñ ar paourkaezh dañvad. Diouzh-tu, an dañvad oa erruet dirak Ronan hag e berc'henn.

An hengoun poblek a lâr ivez e vije graet bemdez war yun ur seurt prosesion gant Ronan tro-dro d'e ermitaj evit lakaat ar bleizi da vont kuit. Diwar an istor-se e oa bet krouet prosesion an « Troménie » a vez graet bep bloaz e Lokronan c'hoazh.

Sant Brieg

Ur manac'h breton eus bro-Gembre, kontet vez e oa Brieg o tistreiñ d'ar manati war ur seurt chariod tennet gant ejened. Met setu un tropad bleizi o tont ha prest da dagañ an ejened tro-dro da vBrieg. Ha nemet gant ur jestr simpl eus ar sant e oa deuet ar bleizi d'en em lakaat en o c'hourvez tro-dro dezhañ.

Ur strollad divroerien vretton oa bet arvesterourien an arvest-mañ hag o doa gwelet galloud an aotrou Doue dre Brieg ha setu en doa diouzhtu goulennet gantañ ar vadeziant.

Sant Envel

Deus bro-Gembre ivez, Sant Envel oa aspedet evit gwareziñ al loened eus ar bleizi.

Ur bern burzhudoù bihan en doa graet Envel gant ar bleizi. Diskouezet vez war gwerennoù-mestr iliz Lokenvel un nebeud burzhudoù bet graet gant Envel war ar bleizi.

Da skwer lakaat ur bleiz da ramplasiñ e azen war e arar evit troiñ douar peogwir en doa debret anezhañ.

الحيوانات الخيالية في القصص العربية

بهموت

قصة سندباد هي رواية خيالية توجد في كتاب ألف وليلة، وسندباد شخصية مشهورة بمغامراتها المتنوعة التي تحكيها الأميرة شهرزاد. سندباد هو تاجر ومغامر بحري اعترضه يوماً هو وأفراد طاقمه مخلوق بحري عملاق، ظنوا في البداية أنه جزيرة إلا أنه كان الحوت «بهموت».

رخ

إنه طائر خيالي في الأساطير الفارسية. إنه طائر النار الذي يرافق العاصفة. يندثر بالموت أو يرمز الخلود. في حكاية السندباد البحار في كتاب ألف ليلة وليلة يوصف بأنه طائر ضخم بأجنحة هائلة يمكنه أن يرفع فيلا. يبدو مثل سيمر، طائر خيالي آخر في الأساطير الفارسية. يعتبر هذا الطائر حكيماً لأنه رأى تدمير العالم ثلاث مرات. يوجد هذا الطائر في الفيلم الفرنسي «أزور وأسمر».

شادهوار

إنه ظي ذو قرن واحد. قرنه مجوف وطويل وله 42 قرعا. يسمح له بصنع الموسيقى. لم يكن وحيد القرن في الأصل أكل اللحوم ولكن تم وصفه لاحقاً بأنه أكل اللحوم. يجذب فريسته عن طريق تشغيل الموسيقى بقرنه. تقول الأسطورة أنه يمكن إزالة قرنه لتقديمه إلى الملك، لأن القرن يحتفظ بقواه حتى عند إزالته.

شهميران

إنها ملكة الثعابين، وهي ثعبان ذو رأس امرأة. تملك المعرفة وتعيش في كهف. عندما يقابلها رجل، تظهر القشور على جلده. أكل ثعبان الملكة يمكن أن يعالج المرض. بمجرد وفاتها، أعطت معرفتها للرجل الذي التقى بها. وقد استغلت هذه المعرفة للشفاء. ومنذ ذلك اليوم، أصبحت الثعابين رمز الطب والصيدلة.

Cassandra Bazot,
Mina Drecq,
Héloïse Leygoutte,
Anna Troubetzkoy

42 43

Illustrations par Cassandra et Mina

الحيوانات في الأمثال العربيّة

Moussa Abdoulaye,
Ali Fatahalbab,
Soumaya Iaala

ظن نفسه أسداً وهو قط من قتل الأسد يأكل منه ومن لم يقتله أُكِل الكلاب تنبح والقافلة تسير من يريد عسلاً عليه أن يتحمل لسعات النحل بات هذا الجران صيح يفرق يعرف الثعلب جيداً طبيعة فحه ولكنه لا يزال يقع فيه

الحيوانات في الشعر العرب

Chloé Charles,
Valentine Le Pajolec,
Nathan Mango

الشاعر طرفة، الذي عاش قبل مجيء الإسلام، يصف الإبل في قصيدته: إنه عظيم ومخلص، إنه يعمل بجد. ونجد في الشعر كلمات كثيرة تدل على هذا الحيوان، مثل: جمل، بعير، ناقة، إبل.

المها

تعتبر المها العربية رمزاً للجمال والحياة الجديدة في القصائد العربية. يمكن أن تختلف فيها قصص الذكور عن قصص الإناث. مثلاً يمكن أن تروي قصة الذكر الذي يقتل على يد الكلاب بينما بالنسبة للأنثى يمكن أن تقتل الذئاب صغارها.

الحصان

الحصان هو رمز النبيل والحرية والقوة والجمال في شعر العرب لعدة قرون. يُعجب الحصان بسرعته وحرته. في الشعر، يتم وصفه بأنه سريع مثل الرياح. يُستخدم هذا التصوير للتعبير عن الرغبة في السفر أو الهروب. وكانت الخيول شريكة مهمة في المعارك التقليدية العربية، وتحتفي بقوتها وشجاعتها في الشعر. يصفها الشعراء بأنها رفيقة موثوقة وشجاعة على ساحة المعركة.

Khadim Fall,
Aminata Ndiaye,
Mame Diarra Ndiaye,
Boussery Solo Souane

المغادر والجمال

كان مغامر شاباً اسمه محمد، قرر القيام برحلة لاكتشاف المغرب بالسيارة، وغادر السنغال عبر موريتانيا، ولم تسير الأمور كما خطط لها. فتعطلت سيارته في منتصف الليل وهو موجود في الطريق منذ ثلاثة أيام.

لم يعد هناك طعام أو ماء للشرب، فهو متعب للغاية وعطشان وليس لديه القوة للاستمرار. وفجأة يرى محمد مجموعة من المسافرين من بعيد فيشرق وجهه ويركض وهو يقول: هياي! وبما أن سيارته تعطلت وسط الصحراء ولم يعد قادراً على الاستمرار فيها، يعرض عليه المسافرون أن يأتي معهم على الجمال. يندهش محمد من جمال الجمال ولكن يتغلب أيضاً عليه الخوف لأنه لم يلتق بجمال حقيقي في حياته، ويع ذلك يقرر مواصلة رحلته.

وبعد الاجتماع أعطوه بعض الاحتياطات للتعرف على الجمال، فعندما يقف الجمال أو الجمال العربي فإنه يميل إلى الأمام والخلف. يجب على

الراكب، الذي يجلس بشكل مريح على سرج جلدي، أن يمسك بقوة بزمام الأمور. وإلا فاحذر من السقوط. بعد ذلك، دع نفسك تنجرف بعيداً عن طريق التأرجح الإيقاعي والهادئ للحيوان. لتجنب أي آلام في الظهر بعد يوم من الرحلات على الجمال أو الجمال العربي، يجب عليك تجنب التعرض للتعاقد.

نظراً لفضول محمد، فإنه يريد معرفة المزيد عن تاريخ الإبل في العالم العربي. شريف، وهو أحد الرحالة، يقرر أن يشرح له أهمية هذا الحيوان في الثقافة العربية. في التاريخ العربي، كان الجمال يستخدم دائماً كوسيلة نقل لتجارهم في العالم ولكن أيضاً للسفر لأنه ويجب أن تعلم أنه الحيوان الوحيد القادر على البقاء في الصحراء لفترة طويلة. بعد ليالي من الاحتفالات (رقص شرقي، موسيقى ووجبات خفيفة) وأيام مليئة بالمغامرات (قلة مياه)، وصلوا أخيراً إلى المغرب حيث توقف طريقهم بعد العناق والصلاة.

猴子捞月

Kévin Massot,
Erwan Tamine,
Zibo Joël Othniel
Diomande

[audio](#)
[traduction](#)

地球是多种生物共存的地方：人、植物和动物。我们特别感兴趣的一种动物是：猴子。

猴子被认为是最聪明的动物之一。有些猴子是家养的、有些是野生的。这是说我们可以驯养猴子。如果你们要看猴子，它们通常出现在森林、动物园甚至某些家庭中。猴子通常用它们的手（以及它们的脚，它们通常也有相反的拇指）来抓住树枝。有大量不同种类的猴子：最小的猴子长 12 厘米，重 120 至 130 克。就大猩猩而言，它是世界上最大的猿类。大猩猩可达350公斤。猴子的视力也很好。

很久以前，在一片树林，有很多猴子，可能说这是一家猴子。家里有不一样颜色的猴子。有的皮毛是蓝色的，有的是红色的，等。家里也有小猴子，大猴子，老猴子。老猴子背着小猴子吃水果。不吃水果的时候，猴子们喜欢玩一玩，闹一闹。

有一天，它们在玩耍、吃水果、打闹的时候，看到天上的月亮。它们想把天上的月亮摘下来。它们都爬到最高的山上面。然后一只猴子爬在另一只猴子上，想去摘月亮。但是他们摔倒山下面。然后一只猴子又爬起来了，看到月亮在水里，又想把月亮捞上来。它们看见一条蛇，想顺着蛇的尾巴爬到水上面。但是，蛇想吃猴子，所以它们害怕，也跑了。然后，夜里的时候，有一只猴子想把月亮捞出来。于是，有一只猴子它抓住树枝，其它的猴子一个接一个地抓住上一个猴子的腿。但是他们捞不到月亮。然后它们用西瓜皮捞月亮，终于成功地把月亮捞出来。它们很高兴，一边跳舞一边笑。然后一只黄色的猴子想它自己有月亮，把月亮放在西瓜皮里带走了。别的猴子生气了，打架了。

猴子打架的时候，西瓜皮摔坏了。它们以为把月亮摔坏了，所以哭了。一只猴子看天上，看到月亮。它们不能把月亮捞出来，因为不是月亮。水里的不是月亮，是月亮的倒影。

水里的不是月亮,是月亮的倒影。

44 45

中国有一个成语是“狐假虎威”。

在森林里，老虎是最凶的动物。别的动物都怕它。有一天它饿了，在山下找吃的。它抓住了一只狐狸，张口就要吃它。狐狸跟老虎说：“你敢吃我？天帝已经说了，我是野兽的王！如果你吃我，天帝一定会很生气的。如果你不相信，你可以跟我一起走。你会看到所有的动物都怕我。”老虎想：试一试也好。就看狐狸走在前面。果然，每个动物一看到狐狸就跑了(包括野猪和狗熊)。

老虎相信狐狸说的话，把狐狸放走了。其实它们怕的是狐狸后面的老虎。

“狐假虎威”这个成语的意思是利用别人的势力来欺负人。

狐狸不大也不小。它的皮毛一般是橙色的或者是黑色的、白色的、灰色的。狐狸有一个三角脸。它有两个尖耳朵和一条浓密的尾巴。它跑得很快(每小时五十公里)。狐狸吃小动物：老鼠、小鸟和虫子。人们用狐狸的皮生产大衣。人们也用狐狸的皮毛生产帽子和鞋子。

狐狸是一个很聪明和狡猾的动物。它对自己很有自信，它很调皮。

狐狸有非常古老的传说。说的是一只只有九条尾巴的白狐。中国人很怕它，因为他们认为狐狸会吃人。狐狸经常被一位美丽的年轻女子代表，听说她能吃掉了男人的阳气。后来，中国人把它视为一种神奇的动物，它生活在白天与黑夜，生与死，阴与阳之间。有的故事说狐狸是魔鬼的坐骑。因为人们相信一看到狐狸，就会有不好的事情发生。还有一个来自日本的故事说狐狸用它的尾巴生火。故事里的狐狸叫“kitsune（キツネ）”。

狐狸

Rose Li,
Agathe Damey,
Mathilde Lorant

[audio](#)
[traduction](#)

“狐假虎威”这个成语的意思是利用别人的势力来欺负人。

有的人很贪也不想分享。我们说这个人贪心。

有一天，一只狗去散步，发现了一大块肉。它想自己回家吃肉。回来的路上，它走在一条河边。它向河边望去，看到另一只狗叼着一块肉。这只狗认为另一只狗的肉更大，想要抢走。它叫着去抢肉，可当它张开嘴时，肉却掉进了水里。狗伤心了几分钟，然后意识到水中的狗。只是它的倒影。如果狗不贪吃，它可以把肉吃掉。

这个故事说的是有的人很贪也不想分享。我们说这个人贪心。

我们都说属狗的人实在、慎重、忠诚，但是也很悲观和焦虑。在一些文化中，它是向导或者保护者的象征。在法国和很多其他国家，狗是人类最好的朋友

贪心的狗

[audio](#)
[traduction](#)

Léa Jubert,
Lou Cornec,
Méline Caska

很久很久以前，在一个村庄有一个牧羊人，他看村庄人的绵羊。

“狼来了！狼来了！狼吃羊！”

46 47

狼来了！

狼的皮毛一般是灰色的，但是也可能是棕色的或者是白灰色的，等等。它的尾巴也可能是灰色的、棕色的或者是白灰色的。它的眼睛是浅棕色的。这种动物的鼻子很尖。它有两只长耳朵。它跑得很快。它会叫，因为它想叫狼群。狼群都住在一起。它们可以住在山上、田里或者森林里。它们住在狼窝里。它们的狼窝离河很近。狼有狼窝是为了保护它的小狼。它喂小狼们吃肉。它们一般吃肉，它们也可以吃鱼。狼抓住小动物是为了吃它们。

人们一般觉得狼很凶，它会吓到孩子。可是它很忠诚，也保护它的同伴。它很狡猾。如果它害怕它会很凶。

很久以前，人们用狼的皮毛做衣服。可是，今天人们在法国不可以用狼的皮毛做衣服，因为这是禁止的。

很久很久以前，在一个村庄有一个牧羊的男孩。他看村庄人的绵羊。有些日子，山丘上的生活真好，但是有的时候男孩会感到无聊。

有一天，他特别无聊的时候，去村子的山丘上。他叫：“狼来了！狼吃羊群

了！”村庄人去山丘杀狼。他们看见牧羊的男孩笑的时候，没有看见狼，他们很不高兴。他们回家了。第二天，牧羊的男孩又无聊了，所以，他同样去山丘再一次叫：“狼来了！狼吃羊群了！”村里的人再次去帮助男孩。但是没有狼。男孩又开玩笑。他们特别不高兴。他们从山丘上下去。这个男孩经常开这个玩笑。每次，村民们都相信了他。这让男孩很开心。

冬天有一个晚上，这个男孩正在跟他的羊群回家的时候，一只狼真的来了。他特别害怕。这个狼看起来很大！他爬上山丘去，叫村庄的人，让他们来帮助他。“狼来了！狼来了！狼吃羊群了！”可是没人来。他们都觉得牧童还是开玩笑。狼把这个男孩和他的羊群都吃了。

这个故事很有意思也有启示：说谎的人只能得到一件东西，是没有人相信他们，即使他们也说真话。所以，我们不要说慌。特别是有危险的时候我们不要说慌！

狼把这个男孩和他的羊群都吃了

Zelie Grenier,
Laura Ni,
Brigit Wambui,
Léa Fortier,
Océane Steun,
Pierre Tanvert

audio
traduction

Illustrations par Laura Ni

很久以前，山上有群蛇。老蛇对小蛇说：“山下有人类，人类喜欢捕蛇，遇见人类就咬他。”小蛇听了以后，很怕人类。在山下，有农民的村庄。有一天，老人对孩子说：“山上有毒蛇，最喜欢咬人。咬一口就中毒，咬两口就死了。”孩子和农民很害怕蛇。

那一年冬天，下雪了，天气很冷。有一天，在山上有一条小蛇，它又冷又困。它在大树下睡着了。在村庄里，老人看到一个农民。农民很难过。老人对农民说：“怎么了，年轻人为什么哭啊？”农民说：“天太冷！庄稼都死了！我什么都没有！”老人对农民说：“今年冬天来得很早。运气不好！你可以去山上砍些柴。你就可以去集市卖柴。”农民说：“我明白了！谢谢你！”然后他拿着斧头去山上砍柴。来到山上以后，他看见在树下的小蛇。因为他很害怕，他就逃跑了。他发现了那条蛇不动的时候，农民回到树前。天气太冷了，那条蛇再也不动了。它的身体很冷。农民很难过。农民就把蛇放在他的身上，是为了它能暖和一点儿。他抱着蛇走回家。

过了好半天，天开始黑了。这时，小蛇睡醒了。小蛇看见农民拿着斧头。它很害怕。它想到了老蛇的话。想到这，小蛇就咬了农民，逃跑了。农民也很害怕，他逃跑得很快。他跑着下了山。农民的伤口太疼了。跑到了村庄，然后他看见老人在长椅上坐着。农民告诉老人他的事。老人对农民说：“你的伤口变色了吗？”农民说：“好像没有啊。”老人说：“这不是毒蛇，运气很好！你的伤口下个星期能好。”

这个故事说的是，如果你想帮助一个人，你首先需要明白他为什么有困难，而且找到帮助他的方式。如果你不明白，你的帮助可能会伤害他，你也可能会受伤。

农夫与蛇

Enora Druais,
Enora Minier,
Laura Cedia

[audio](#)
[traduction](#)

48 49

猫为什么不是生肖？

猫可以是棕色，白色和姜黄色的。它的皮毛很柔软，它的爪子特别柔软。猫一般怕水，所以它不喜欢游泳。它喜欢爬树也喜欢跑。猫吃肉，杀老鼠、鸟和兔子。它常常把它杀的动物送给主人。猫饿的时候，它会把主人叫醒。虽然有时候猫很麻烦，但是主人不生气。因为猫太可爱了。有的主人让他的猫去家外面，有的主人不让他出去。因为主人害怕他的猫被车撞死。

很久很久以前，生肖的动物还没有次序。一天，天上的玉皇大帝用比赛谁先到天上决定什么动物是十二生肖。从第一个到的到第十二个到的会是生肖，还有次序。

动物都很着急，但是猫很喜欢睡觉。因为它睡觉睡得很多，所以它请老鼠比赛以前把它叫醒。老鼠告诉猫它当然可以叫醒它，所以猫在树下安静地睡觉。

老鼠不但早起，而且很聪明。比赛的时候，动物应该在一条河里游泳。因为老鼠不会游泳，所以它告诉牛它会唱一个加油的歌曲。但是在地上它离牛的耳朵太远了。如果牛想听，它应该在牛的头旁边。牛答应了。

比赛那天，太阳起来的时候老鼠忘记叫醒猫！它爬到牛的背上，它唱了很多加油歌，牛跑得很快，游得也很快。它们快要赢的时候，老鼠从牛的背跳了，跑得特别快。它是第一只动物，就赢了，然后牛是第二个生肖。再来的是老虎、兔子和龙。再后来是蛇和马。然后是羊、猴子、鸡和狗，猪是最晚来的。

猫醒的时候，比赛已经完了。因为老鼠没有叫醒它，猫生气极了。这个故事说的是猫为什么不是生肖。从那以后，猫不喜欢老鼠，很想吃它。

[audio](#)
[traduction](#)

Hanan El Karmoudi Mimon,
Elizabeth Sophie Coopland,
Nur Ramos Rodriguez,
Vincent Invernizzi

猫醒的时候，比赛已经完了。因为老鼠没有叫醒它，猫生气极了。这个故事说的是猫为什么不是生肖。从那以后，猫不喜欢老鼠，很想吃它。

大熊猫的传说

Jade Le Gall,
Andréas Morin

[audio](#)
[traduction](#)

大熊猫生活在中国的四川、甘肃和陕西省。熊猫有一对小巧可爱的耳朵和一双小眼睛。熊猫的嘴里有四十颗獠牙。熊猫的尾巴也非常可爱。它强有力的爪子上有六个指头。它们的皮毛很有名是黑色和白色的。熊猫吃很多竹子。熊猫属于中型动物，体重在七十到一百二十公斤之间。大熊猫会爬树和游泳。大熊猫每天花十到十六个小时觅食。它也很胖，它比人大。人们看见它的时候，他们常常很高兴因为它只住在中国南方。对中国人来说，它在中国是最重要的动物之一。虽然它可以吃肉，但是它只吃竹子，所以它是常常很累。它每天需要睡十个小时或者十四个小时觉。它不睡觉的时候吃竹子。它小的时候特别喜欢和人们玩。

中国古代有一个小女孩。她每天去竹林把饭送给熊猫吃。它们非常喜欢她，因为她常常和小熊猫玩。那时，熊猫的毛全是白色的。她病了的时候，熊猫照顾她，她可以睡在熊猫家里，吃熊猫的饭，和它们一起游泳，等等。

有一天，小女孩没有来，熊猫们很不高兴。没有她，熊猫不想吃饭、不玩、不游泳。竹林里很无聊。

后来，它们知道她死了。所有熊猫都哭了。为了哀悼她，它们把她的骨灰放在爪子上，然后它们把她的骨灰抱在怀里安慰自己。它们哭的时候擦眼睛，它们把爪子堵在耳朵上，因为它们不想要听到别熊猫的哭声。所以，现在熊猫身上有黑色的斑点。

青蛙，动物王子

青蛙是一个小动物。它的皮肤一般是绿色的也很粘稠。但是它可以是棕色、黄色、蓝色或者橙色的，有很多颜色。如果它的颜色很鲜艳，它有毒。它没有尾巴，我们也看不到它的耳朵。它有很大的眼睛。它的嘴很大。在它的嘴里有很多口水。它有长舌头可以吃蚊子和虫子。它的腿很长，所以它跳得很高。它非常敏捷。它住在湖边、池塘里或者沼泽里。它在睡莲上时候，会呱呱叫。春天的时候我们可以看到它。在法国我们吃青蛙腿肉。在法国青蛙是雨的象征。

我们来说一个公主和青蛙的故事。

1920年代的时候，Tiana住在新奥尔良。Tiana的梦想是开业一个餐馆。-Tiana很努力。她有一个朋友叫Charlotte。Charlotte的家很富裕。她的梦想是成为公主。她请王子住在她家，是为了和王子跳舞。可是，王子到达之前，变成了一只青蛙。他必须和一个公主亲吻才能再变成人类。

他来到Charlotte的家，看到Tiana。她很像一个公主。王子问：“请你亲吻我行不行？我是一个王子！”Tiana不要，因为她很害怕。王子说他可以给她钱，是为了开餐馆。她接受了，她亲吻了王子。Tiana也变化了一只青蛙！

他们一起去求救。他们见了很多人。Tiana 学习耐心，王子学习毅力。他们坠入了爱河。他们还是青蛙的时候，结婚了。他们接吻以后，又变成了人。-Tiana可以开她的饭店。从此以后快乐地生活着。

这个故事说真正的爱情，是可以接受他人，无论他们的外表怎样。

Aurore Esposito,
Camille Laignel,
Marius Pion,
Ethan Poidevin

[audio](#)
[traduction](#)

狮子是大动物。它的皮毛一般是米色的，但是它可能是白色的。它有四个爪子和一条长尾巴。它的大鼻子是黑色的。它还有两只米色的或者白色的大耳朵。孩子常常很害怕它的叫声。它的眼睛是黄色的。它住在非洲大草原。我们在法国没有这个动物，只在动物园里有。它吃肉。它跑得很快，可是它不是跑得最快的动物。对欧洲人来说，它是动物的王。

狮子住在森林里，它是森林的王。有一天，它吃完东西以后，在树下睡觉。一只小老鼠看见了它，它扑在狮子的身上玩。狮子醒来的时候不高兴。狮子叫起来，老鼠非常害怕它的叫声。老鼠说：“请不要吃我。如果你不吃我，有一天我会帮助你。” 狮子嘲笑它，但是它放走了老鼠。三天后，老鼠在森林里行走。它听到狮子的叫声。它在网里看到狮子，它决定救它。老鼠在网上爬，它用牙齿来咬网。狮子得救了，它不敢嘲笑老鼠了。它们成了朋友。

这个故事说的是：虽然一个人很小，但是他可以帮忙。每个人都很重要。

狮子和老鼠

Eleonore
Geslin-Lariviere,
Nine Pinault,
Précilia Morel

[audio](#)
[traduction](#)

虽然一个人很小，但是他可以帮忙。每个人都很重要。

50 51

中国丛林中的老虎

老虎是比较大的动物。雄性的通常比雌性的大。它是一只强大的动物。它住在森林里。它跑得很快。它的叫声很大。它很喜欢玩也很好奇。它喜欢在丛林里捕猎。它也会游泳。它常常吃肉，可以是鹿、野猪、水牛和鳄鱼。在中国，我们能常常看到黑橙色的老虎。

在中国，老虎是一个力量、勇敢气和保护者的象征。它被认为是抵御邪灵的守护者。我们都说虎年出生的人勇敢、自信，但是很固执。

在中国的丛林里有一只威风凛凛的老虎。它是丛林的王。一天，一只兔子离老虎很近。老虎没去吃兔子。兔子很好奇。兔子问老虎为什么不吃它。老虎说它已经学会和其他动物和平相处，因为它小时候被猴子救了。

兔子非常喜欢这个故事。它把这个故事告诉其他动物。老虎成为中国森林的王。

Margot Floricourt,
Satya Moussa Haliba,
Maurine Mzimbou

[audio](#)
[traduction](#)

乌鸦羽毛是黑色的。它有黑色的尾巴。它会飞，它有两个翅膀。 乌鸦有两个爪子，它可以用爪子抓住老鼠，吃掉它们。它有一个嘴巴。它会叫。我们一般不喜欢它的叫声。

这是乌鸦和狐狸的故事：狐狸非常聪明，它可以吃到想吃的东西。但是狐狸需要休息。它每天下午在大树下睡觉。一天下午狐狸被叫醒了，是一只乌鸦在树上，它嘴里叼着一块奶酪。狐狸想拿走奶酪。狐狸想了想，它想了一个主意。它对乌鸦说：“你是最美丽的鸟！”乌鸦很高兴。“这么美丽的乌鸦，叫声一定很美丽！我太想听到你的嗓音了。我会称呼你为乌中皇后。”乌鸦抬起头，张开嘴开始喊了起来。“呀呀”它叫道。那只奶酪掉了下来。狐狸用嘴叼住了那片奶酪。乌鸦不歌唱了，“啊，我的奶酪”它大喊。但是已经太迟了，狐狸得到了自己想要的奶酪。“哈，你的嗓音很好”狐狸说，”但是我想给你点建议。不要相信任何奉承你的人。”

[audio](#)
[traduction](#)

Dune Margueritte,
Jade Fleury,
Caroline Garnier

乌鸦和狐狸

I, the Dark Lord of the Damned

Sixtine Heugebaert

[audio](#)
[translation](#)

You know, I often find myself pondering how I ended up in this situation. Life, indeed, has a peculiar sense of humor. Who would have thought that, I, the dark lord of the damned, would be trapped in the body of this drooling, chubby dog? I can't even manage to run for more than five seconds before needing a nap. If I were to reincarnate as a dog, I would have expected to embody something more majestic, like a German Shepherd or a Doberman. Even a Chihuahua would have carried more dignity than my current form. Yet, here I am, confined to the body of an English Bulldog, struggling to breathe properly.

I must admit, humans exhibit a certain cruelty, and trust me, I'm somewhat of an expert on this subject. Breeding a dog to the point where mere existence becomes a painful task seems a bit unnecessarily evil even to my standards. For what purpose? Just to have a pitiful-looking pet?

fiction

Back from riverside

Ali Hamed Damir
& Emilien Le Clainche

[audio](#)

On my way from riverside, I met a strange creature, a tall man with long hair that made me sad, without taking a lot of time thinking if he would be friendly or not. I went nearby and said, I don't like meeting human beings on my way, Because you humans believe you have more rights than us animals. Moreover, I don't have any more options than giving you my way.

I understand you can do many things better than us, but both of us have a right to share life on earth, as both of us have been created by God.

53 On my way from the river side, I met an animal which was coming at me. It seemed like it was a hog, it looked mad at me, then his face started to tear up. By looking at its gaze I was able to draw out its thoughts. As its gaze couldn't hold mine, I understood that I was facing the outcomes of speciesism. It has to be the perfect example of sentience. Even veganism or other ways of recovering the relationship between humans and animals seem unthinkable. It started to walk over, and I felt overpowered.

1st MOTHER: Something long and hard had been forcefully put into me, causing immense pain when I was in a panic. My fourth child has disappeared. I miss him so much. I feel a piercing pain in my heart. Hot, salty liquids stream from my eyes. I haven't had a chance to lick him even once. My breasts have gradually leaked hot white and red fluids every time I thought about my little baby. Sometimes, it mixed with green and thick liquids. My breasts produce intense pain as if something heavy has been constantly sucking on them. My legs are in excruciating pain, and I can hardly stand up anymore. I am desperate and hopeless. Please help me.

2nd MOTHER: Sorry to hear that. But your milk is for my children, not for your child. You and your child are created to be killed to be used for us.

1st MOTHER: Why?

2nd MOTHER: In this world, each one has his function and his role. If you're deemed useless and have nothing to offer, you may be discarded and treated as garbage. We're all the same, but we are different.

We are different

The conversation between two mothers

[audio](#)

Thanh Hang Pham

Sherlock dog & the end of the world

Raphaëlle Bourdon
Shaïma Brault-Djenna

[audio](#)
[traduction](#)

1983, London

Sherlock Dog, the famous detective from Baker Street, walked satisfied as he had solved his last investigation. He stopped in front of a poster on which was written: Will there be cars in 2050?.

He felt elated, he took out his watch that allowed him to travel back in time to get the answer.

"Here comes Sherlock Dog", he exclaimed, disappearing in a cloud of smoke.

2050, London

When the cloud dissipated, Sherlock Dog faced a deafening silence. Around him, chaos reigned. Fire, smoke, ruined buildings, corpses of humans and animals shred, burnt. Sherlock Dog was frightened. How was that possible?

Panicked, Sherlock Dog went looking for survivors, while using his magic watch. He went from street to street, city to city, country to country. Not a living being in sight. Nothing.

However, throughout his expedition, Sherlock Dog didn't feel alone. He sensed a presence that was watching him, without ever crossing his eyes. While visiting the FBI office in Washington in search of information, he suddenly felt that scary presence coming closer. He saw the sky darkening through the windows. And darkness finally filled the room.

"SHERLOCK!!!" shouted out a voice behind him.

Sherlock Dog turned abruptly and faced himself, older, in a holographic form. The light that had be-

come brighter in the room revealed an empty place in front of him. Was death waiting for him? "No idiot, you're not dead scolded the hologram.
- "What happened?"
- "Go and see for yourself, you were in a museum," replied his older hologram.

Suddenly, the room changed.

Sherlock Dog stood petrified in front of the horror. He was discovering the 2032 apocalypse.

He contemplated a destroyed world. Everyone was running away from this devastation. Sherlock Dog saw a child screaming, clinging to the body of his mother. In front of this disastrous scene, Sherlock fell apart; a feeling of distress in the face of the destruction of his world made him cry.

"This is what happened, what you will have to prevent! Do you accept to save your world?"

Sherlock stood up, the incomprehension settled on his face.
- "How can I prevent this apocalypse?"
- "Figure it out before getting started!"

Faced with this, Sherlock Dog felt oppressed; he needed air. He saw a door and rushed in. He entered a room full of windows and what he saw there took his breath away. Facing him, infinite space. He was in a space ship. In the distance, there was what was left of Earth, a simple piece of rock and fusion. His determination increased. Taking his watch, he calibrated it to 2031.

"Let's go" Sherlock Dog said.

54 55

Never before had a presidential election been so widely controversial as in 2052.

The outgoing president was a very old man with the most wrinkled cheeks we had ever seen, and openly hated by all Americans after his stand on blueberry jam. He had no chance to be re-elected, every paper was agreeing on that point.

Things got complicated when the main opponent happened to be a dog. True, it had been proved years ago that dogs were intellectually way superior and capable of more empathy than common humans. And they were already holding very high positions, even in governments from all over the world. They had been capable of human speech since 2030, when a dogloving professor finally created the first ever translating collar.

But a dog president? At first, people were skeptical and were even laughing when seeing the campaign posters in the streets. Vote Welldous Orxley! Why not, after all? Americans had to choose between an extraordinarily clever dog and an old anti-blueberry jam antique.

Welldous Orxley, a very distinguished purebred labrador, Harvard graduate and former Attorney General, moved into the White House on January 20, 2052. "Bark bark!" ("We

will work together for the future of our glorious country") were his first words as an American President. President Orxley instantly became one of the most appreciated rulers in the world, praised by a massive community on social networks.

During the first year of its mandate, he did an amazing job: even the Europeans, who were the most reluctant, quickly admitted the president's wonderful ability to manage the world's leading power. He passed laws in favor of human-dog equality, granting a lot of social benefits. This year was called "America's golden age" by international media.

And then the second year of the mandate : shock, stupor, horror. Was it an error from the translating collar? The best specialists checked, again and again, it wasn't. Had really president Orxley ordered the start of a terrible World War? But his orders were formal: the Americans attacked the majority of Asian countries, with the support of Europeans.

Within two years, the US military, human and canine, had eradicated half the world's population. People didn't really understand, but they had faith in their leader, a smart and well-educated dog. He probably had a very good reason for all of that. Americans, first frightened, gradually regained confidence in their president.

2056 finally arrived, with a new presidential election, and Welldous Orxley was the big favorite. A week before the election, a journalist had the marvelous idea to give him a test, just for fun. The results horrified the whole world: president Welldous Orxley only had a 63 IQ. A dog led the US military to decimate half the population, and its collar talked so well that no one questioned it.

So in 2056, Americans elected a cat.

Gone to the dogs

Pauline Lagreve

[audio](#)
[traduction](#)

The Horse that didn't know how to be a horse

Zoé Millet-Teneur
Lou Fèvre

Hello, I am the great Kouna; the horse of the noble family of Spencers.

Like every day, I am prepared, pampered, brushed down to the smallest details to receive admirers of all horizons. I am a star, appreciated for my black dress with blue highlights. In the castle where I live, I can walk because my beauty gives me all my freedom.

One fine day, while the Spencer's daughter was brushing me, a white spot appeared on my dress, a symbol of old age. Very upset and angry, my masters tried in vain to hide it; but it was growing. I was very afraid of being kicked out of the sumptuous castle... Their decision was even worse: I was sent to graze on grass further into the countryside, like a common cow! Shame on me ! The grass was disgusting, full of dirty insects, I felt abandoned among the old sheep and poor farmers. A storm hit the countryside, I had to flee, far from everything and without any instinct for survival...

I ended up being lost, far away from the countryside. Not one soul in the horizons. I started to walk in front of me, walk and walk and walk. It was all I knew how to do. For days and days I wandered in this unwelcoming land. There was nothing to eat nor to drink. Where are the servants when we need them? I wasn't able to clean myself, my beautiful color that everyone loved started to faint. I didn't know where I was going so I just never stopped walking in the hope of returning home somehow.

One day, I suddenly realized I entered a city. Everything was dilapidated, I had never seen anything like it. Nothing like my pretty castle. Here everything and everyone was so dirty...

I knew a little of the situation in the rest of the country since the great war of 2045 but.. what in the world was that? Soon, as I entered the center of the city, a mass of people started to approach me and circle me. Of course they wanted to see me closely. Poor things, they probably never saw a beautiful horse like me. Or any horses actually. Maybe they have never even seen any animals. Because I had not seen one in this city. That was weird. Where were all the animals?? And then I got it. Why every human I ran into seemed to look at me so intensely. Why there was so little people in the street. Why my masters had less and less servants. Why they were so careful about my well being. But it was too late. In the blink of an eye all the inhabitants were on me. I was so weak I couldn't do anything. They kept coming from every little dark corner of the city and soon all I could see was a teeming mass of people. And as I disappeared under them, all I could think about was how much I missed that dirty grass full of insects.

WATSON

Dobby Fahrasmane

[audio](#)

Watson lives in a small town named Solar on System 603. He likes eating, sleeping, playing with his friends and talking with Tom.

Who's Tom ?

Tom is the scientist who gave birth to Watson and his friends. Oh and Watson and his friends are not ordinary, they're not human, they are cats. They can talk, so the cats can speak with the people who live in Solar. During one experience a cat named Ortensia turned bad but in that moment, nobody saw the difference between her and the other cats. Several years later after that, some people saw weird things started happening and nobody knew who did that. Guns and people disappeared every week, which was weird in this usually quiet town.

This is 2050. Ortensia has returned to destroy some planets; four of them have been destroyed. Everyone is scared after these tragic events because no one was prepared for that.

So, the scientists have decided to train the cats with several experiments to make them «super cats». However, Ortensia does not rest easy and continues to destroy the planets with his army.

Watson and their friends train every day to become stronger and stronger. And Watson becomes the leader of « THE GUARDIANS OF THE GALAXY ».

2 months later Ortensia comes back to attack more planets and make some prisoners. No one knows why she is destroying these planets, or what her purpose is.

The Guardians of the galaxy have a hard time thwarting her plans; she manages to take hostages.

Everyone knew Ortensia for her kindness, everyone is shocked by her new attitude. For some time the space is quiet, no one is seen, no sign of Ortensia. The Guardians think it is weird but they are still on their guard. They take the opportunity to create an army that can compete against Ortensia's. The Guardians help the other fallen planets to rebuild their cities and homes.

Ortensia returns with his army to destroy the Guardians and System 603.

The Guardians wonder why they're doing all this, how destroying planets is enough for her. They wonder what could have happened when it was created. Unfortunately they are on planet 605, and, their planets being far away, they will never arrive in time to save System 603.

When they return their city is destroyed ; there is rubble everywhere, until the moment they arrive at the laboratory . And there, on the ground among the rubble, they discover a cassette.

They watch it, and discover the atrocities done to Ortensia, the horrific experiments, the reason why she became wicked.

Being alone, in their destroyed city, the Guardians don't know what to do anymore because chaos still reigns...

Les étudiantes et étudiants ayant participé à ce numéro étudient dans les filières suivantes :

Anglais : UEL L1 Lettres TD3, M1 Arts Plastiques TD2 et TD3, M1 Création Numérique TD2, L1 Sciences de l'Éducation TD1 (jury du concours de micro fiction), UEL L1 Info-com, UEL L1 Langues

Breton : UEL 1 & 2 Confirmé

Chinois : UEL chinois continuation L1, L2, L3 et Master.

CIREFE : Diplôme universitaire d'Études Françaises B2

Japonais : UEDC Culture japonaise L3

Arabe : UEL Arabe débutant L3

Espagnol : UEL L3 Espagnol TD2 et TD5

Coordinatrice du projet : Françoise Le Roux

Les enseignantes et enseignants impliqué·e·s dans ce numéro sont :

Xiaobei Aloë, Françoise Bouvet, Virginie Forestier, Thomas Gaillat, Rachel Lapicque, Muriel Le Bloa, Françoise Le Roux, Alan Tudoret, Manabu Yamamoto, Gaël Zanol.

Les traducteurs et traductrices des articles en langues étrangères et régionales :

Anglais : Zarina Valdiri

Arabe : Muriel Le Bloa

Breton : Alan Tudoret

Chinois : Wei Chen, Huimin Fu,

Bowen Yang, Minghui Zhou

Espagnol : Edsel Bodden

Japonais : Yacine Le Gal Youhat

Les lecteurs et lectrices des articles en langues étrangères et régionales quand ce ne sont pas les auteurs et autrices :

Anglais : Ornaith Rodgers, Clémentine Eouzan Le Roux

Breton : Elias Le Bouedec, Louna Cadoret,

Melen Quere, Lolie Jaouen

Chinois : Bowen Yang, Wei Chen, Minghui Zhou

Espagnol : Enora Rodrigues, Muhamad Souvaré Aidara

Français : Antoine Cuzol, Christophe Cuzol, Gaël Zanol

Japonais : Manabu Yamamoto

Concepteur graphique : Fabien Tison

Icones en couverture par **Icons8**

Remerciements :

À Ornaith Rodgers de l'université de Galway pour le partenariat mis en place avec Thomas Gaillat et les étudiant·e·s de L1 Info Com.

Au Centre de Langues et au CIREFE pour le financement du projet.

À l'Espace des Langues pour la valorisation du projet et son innovation pédagogique.

À Anaïs Giroux et Claire Vallée pour la communication.

l'r2 de rien

« Discrètement mais sûrement »

Le Centre de Langues de l'université Rennes 2 conçoit et assure des formations d'initiation, de perfectionnement ou de spécialisation en langues pour spécialistes d'autres disciplines (LANSAD), pour tous les étudiant.e.s de l'université inscrit.e.s en formation initiale dans le cadre de l'UEL (Unité d'Enseignement en Langues), certaines UEO (Unité d'Enseignement d'Ouverture) et UEDC (Unités d'Enseignements).